
Forord

Statskonsult har gjennomført en kartlegging av norsk forvaltnings deltakelse i komiteer og ekspertgrupper under Europakommisjonen.

EØS-avtalen gir EFTA-landene adgang til å delta i en lang rekke komiteer og ekspertgrupper som bistår Kommisjonen i dens arbeid. Norge deltar i dag i rundt 200 slike komiteer. Oversikten over hvilken type komiteer dette er og hvem som deltar fra norsk side har vært mangelfull. Formålet med kartleggingen har vært økt kunnskap om komitédeltakelsens omfang og karakter. I noen grad blir også spørsmål knyttet til betingelser for norsk innflytelse gjennom komitéarbeidet drøftet i rapporten.

Rapportens målgruppe er i første rekke personer med ansvar for koordinering av den norske deltakelsen i ulike EU-komiteer. Rapporten vil også kunne være av interesse for personer som deltar i, eller kan komme til å delta i komitéarbeidet i EU. Statskonsult har egne kompetanseutviklingstiltak rettet mot denne målgruppen, og rapporten vil i den sammenheng bli brukt som kursdokumentasjon. Håpet er at rapporten også kan bidra til en større oppmerksomhet om betingelsene for norsk innflytelse i beslutningsprosessene i EU og EØS.

En ekstern referansegruppe har vært knyttet til prosjektet. Referansegruppa har bestått av professor Per Lægreid, LOS-sentret/Universitetet i Bergen, juridisk rådgiver Lucien Dedichen, EFTA-sekretariatet i Brussel og rådgiver Audhild Nydal Enger, Utenriksdepartementet.

Prosjektgruppa i Statskonsult har bestått av Anna Hagen, Ingrid Kvåle og Øystein Solheim Lien. Bushraa Mohammed har bistått med tilrettelegging og registrering av datamaterialet. Avdelingsdirektør Gudrun Vik har vært prosjektansvarlig. Rapporten er utarbeidet av Anna Hagen.

Statskonsult takker medlemmene av referansegruppa for gode innspill underveis i arbeidet med rapporten. Vi takker også alle som har besvart spørreskjemaet eller på annen måte vært behjelpelige med å framskaffe informasjon til prosjektet.

Oslo, mars 1999

Jon Blaalid

Innhold

1	Innledning.....	3
1.1	Bakgrunn.....	3
1.2	Metode og datagrunnlag	4
1.3	Sammendrag	6
2	Komité-systemet i EU og rammene for norsk deltakelse.....	7
2.1	Komitesystemet i EU.....	9
2.1.1	Ekspertgrupper og komiteer som deltar i forberedelsen av nye rettsaker	9
2.1.2	Komiteer som bistår i utøvelsen av delegert myndighet	11
2.1.2.1	Rådgivende komiteer (prosedyre I)	13
2.1.2.2	Forvaltningskomiteer (prosedyre II).....	13
2.1.2.3	Forskriftskomiteer (prosedyre III)	14
2.2	EØS-avtalen og formelle rammer for norsk deltakelse	16
2.2.1	Deltakelse i forberedende arbeid i ekspertgruppene	16
2.2.2	Deltakelse i iverksettende arbeid i komitologikomiteene	17
2.2.3	Komitedeltakelse etter artikkel 81	18
2.2.4	Deltakelse i andre komiteer.....	18
3	Trekk ved den norske deltakelsen.....	20
3.1	Hvor mange og hvilken type komiteer?	20
3.2	Hvem deltar?.....	23
3.2.1	Deltakernes arbeidssted	23
3.2.2	Deltakernes alder og kjønn	25
3.2.3	Deltakernes stilling	27
3.2.4	Deltakernes utdanningsbakgrunn	28
3.2.5	Deltakernes ”fartstid” i komiteene	29
3.3	Oppnevning grunnlag og formell rolle	29
3.4	Samarbeid, samordning, kontaktmønstre	32
3.4.1	Møteinnkalling	32
3.4.2	Møtefrekvens.....	33
3.4.3	Internasjonale kontaktmønstre	35
3.4.4	Nasjonale kontaktmønstre.....	37
3.4.5	Bruk av rammenotat	43
3.4.6	Politiske retningslinjer	44
3.4.7	Rapporteringsrutiner.....	46
3.5	Utfordringer for norsk innflytelse	47
4	Oppsummering og aktuelle problemstillinger	48

Referanser

Vedlegg

- 1: Oversikt over spesialutvalgene for EØS-saker
- 2: Spørreskjemaet
- 3: Oversikt over komiteene som er med i kartleggingen
- 4: Rådsbeslutning 87/373/EØF
- 5: Kommisjonens forslag til nye komité-prosedyrer

---

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

EØS-avtalen gir norske tjenestemenn adgang til å delta i beslutningsprosessen i EU gjennom to viktige kanaler i tillegg til deltakelse i EØS-organene. Den første er gjennom deltakelse i ekspertgrupper og komiteer under Kommisjonen i *forberedelsen* av forslag til nytt regelverk og andre saker som skal til behandling i Rådet. Den andre er deltakelse i de såkalte komitologikomiteene som bistår Kommisjonen i *gjennomføringen* av vedtatte rettsakter gjennom utøvelsen av delegert beslutningsmyndighet¹.

Norge har ikke adgang til å delta i den formelle vedtaksfasen der forslag fra Kommisjonen er til formell behandling i Europaparlamentet og Rådet. Det er derfor av særlig stor betydning for Norge å benytte seg av de mulighetene som ligger for deltakelse i komiteer og ekspertgrupper under Kommisjonen.

I følge grove anslag finnes det i dag rundt 500 forberedende ekspertgrupper og komiteer og rundt 350 komitologikomiteer i EU. EFTA-land har adgang til å delta i om lag halvparten av disse. Oversikten over faktisk norsk deltakelse og innflytelse er imidlertid svært mangelfull. Dette er bakgrunnen for at Statskonsult nå har gjennomført en kartlegging av den norske deltakelsen i komiteer og ekspertgrupper under Kommisjonen.

Det har vært to hovedmål for kartleggingen. For det første skal kartleggingen i seg selv gi en oversikt over *omfanget og arten av norsk deltagelse i komiteer og ekspertgrupper under Kommisjonen*. For det andre ønsker vi gjennom kartleggingen å *identifisere aktuelle problemstillinger for videre analyser av forvaltningens deltakelse og innflytelse i EU-prosessene*. I den forbindelse vil det være særlig aktuelt å fokusere på forutsetninger for innflytelse i EU-systemet gjennom norske aktørers erfaringer fra komiteer og ekspertgrupper under Kommisjonen.

I tillegg til *ekspertgrupper* og *komitologikomiteer* dekker kartleggingen en tredje kategori som vil har valgt å kalle *programkomiteer*. Programkomiteene skal bistå Kommisjonen i forvaltningen av programmer, og vil vanligvis ikke ha regelverksutvikling som hovedfunksjon. Noen programkomiteer har status som komitologikomiteer, mens andre fungerer mer som forberedende ekspertgrupper. EØS-avtalen gir EFTA-statene en særlig status i forvaltningen av programmer som EFTA-statene er med på å finansiere. Vi har derfor valgt å behandle programkomiteene som en selvstendig kategori.

---

¹ En nærmere beskrivelse av organer og beslutningsprosesser i EU og EØS-systemet finnes i Statskonsults "Håndbok i EØS-arbeid" fra 1998.

Tabell 1.1 Hovedtyper av EU-komiteer med norsk deltakelse

<i>Fase i beslutningsprosessen</i>	Forberedende fase	Gjennomføringsfase
<i>Komiteens funksjon</i>		
Regelverksutvikling	Forberedende ekspertkomiteer	Komitologikomiteer
Utvikling og forvaltning av programmer (på områder utenom de fire friheter)	Programkomiteer	

Tabellen over viser de tre hovedtypene av EU-komiteer med muligheter for norsk deltakelse. Som vi ser har komiteene ulike funksjoner, og de opptrer i ulike faser i beslutningsprosessen i EU. Dette innebærer også at komitémedlemmenes rolle varierer ut fra hvilken type komité det dreier seg om. EFTA-statenes deltakelse i de tre komitétypene er hjemlet i ulike artikler i EØS-avtalen som i tillegg gir EFTA-statenes representanter ulik status i hver av komitétypene. Komitémedlemmenes rolle, hjemmel for EFTA-landenes deltakelse og EFTA-representantenes formelle status er forhold vi vil komme nærmere inn på i kapittel to.

1.2 Metode og datagrunnlag

På bakgrunn av oversikter utarbeidet av Utenriksdepartementet og EFTA-sekretariatet, ble det sendt oversikter over antall komiteer under Europakommisjonen til lederne for det enkelte spesialutvalg for EØS-saker. Disse ble bedt om å påføre eventuelle endringer i listene. I tillegg ble de bedt om å oppgi navn og adresse (arbeidssted) til norske personer som deltok i komiteene. Dette brevet ble sendt til ledere for samtlige spesialutvalg.² Med unntak av spesialutvalget for Kapitalbevegelser og finansielle tjenester v/ Finansdepartementet, fikk vi svar fra alle utvalgene. For ett utvalg (spesialutvalget for Trygd og helse) lyktes det oss imidlertid ikke å skaffe fullstendige opplysninger om hvilke komiteer man deltar i, og hvilke personer som deltar. Tre av spesialutvalgene (EØS-rettslig utvalg og spesialutvalgene for Immaterielle tjenester og Statsstøtte) har ingen deltakelse i ekspertgrupper og komiteer under Kommisjonen.

Ut fra oversiktene fra de gjenstående 17 spesialutvalgene ble det sendt ut spørreskjemaer til i alt 291 personer fordelt på rundt 175 komiteer.³

Vi mottok totalt 191 ferdig utfylte skjemaer fordelt på 144 komiteer. Dette gir en svarprosent på 66, med 82 prosent av komiteene dekket (komiteene under

² En oversikt over samtlige spesialutvalg for EØS-saker finnes i vedlegg 1.

³ Det er vanskelig å oppgi eksakt antall komiteer med norsk deltakelse. Dette skyldes for det første at ulike personer kan benytte flere ulike navn på samme komité. Videre var komiténavn i en del tilfeller ikke spesifisert, men oppgitt for eksempel som "underkomiteer" til navngitt komiteer. Det vil i slike tilfeller være vanskelig å vite om underkomiteene skal regnes som egne komiteer og hvor mange ulike underkomiteer man i så fall deltar i.

spesialutvalgene for Kapitalbevegelser og finansielle tjenester og Trygd og helse ikke medregnet).

Enheten i undersøkelsen er *komitédeltakere*. Dette innebærer at *antall personer* som deltar i EU-komiteer vil være forskjellig fra *antall komitédeltakere* i undersøkelsen. En person som deltar i flere komiteer og dermed har fylt ut flere skjemaer, vil utgjøre ”flere komitédeltakere” i vårt materiale. Tilsvarende kan flere personer som deltar i samme komité ha svart. Vi vil derfor ha flere komitédeltakere enn komiteer i undersøkelsen.

Tabell 1.2. Svarprosent og antall komitédeltakere som har svart under hvert av spesialutvalgene

Spesialutvalg	Svarprosent	N (Antall komitédeltakere)
Energi	78	7
Forbrukerspørsmål	50	3
Forskning og utvikling	84	31
Kommunikasjoner	100	9
Kultur	100	6
Landbruk	65	11
Miljø	69	33
Næringsmidler	100	9
Offentlige anskaffelser	73	8
Personbevegelse, arbeidsliv og –miljø	100	8
Reiseliv	100	1
Små og mellomstore bedrifter	100	1
Tekniske handelshindringer	70	31
Transport	46	17
Utdanning	68	16
EØS-rettslig utvalg	Deltar ikke i EU-komiteer	
Immaterialrett		
Statsstøtte		
Fiskeri	Ikke med i kartleggingen	
Konkurransesaker		
Trygd og helse		
Kapitalbevegelser og finansielle tjenester		

I analysen har vi valgt å holde spesialutvalget for Konkurransesaker utenfor, fordi svarprosenten her var svært lav (fem prosent). Svarprosenten på materialet for øvrig blir da 70 prosent av skjemaene (191 av 272) og 85 prosent av komiteene (143 av 168).

En svakhet i materialet er altså at fire av spesialutvalgene – av ulike årsaker – ikke er med i kartleggingen. Det gjelder Kapitalbevegelser og finansielle tjenester (9 komiteer), Konkurransesaker (7 komiteer), Trygd og helse (rundt 23

---

komiteer) og Fiskeri (én komité).⁴ Dette betyr likevel ikke at ingen av disse komiteene er med i datamaterialet. Flere av komiteene hører til flere enn ett spesialutvalg. Det gjelder blant annet enkelte komiteer under spesialutvalgene for Konkurransesaker (som deltar i noen av de samme komiteene som vi finner på transportområdet) og Trygd og helse (enkelte komiteer under spesialutvalgene for Tekniske handelshindringer og Personbevegelse, arbeidsliv og –miljø). Samlet sett burde representativiteten i materialet derfor være rimelig god til tross for at ikke alle spesialutvalg er med i kartleggingen⁵.

I arbeidet med å klassifisere de ulike komiteene er EUs rettslige database – CELEX og Kommisjonens budsjett for 1998 benyttet som kilder. Norges Statskalender er brukt som kilde når det gjelder deltakernes utdanningsbakgrunn.

1.3 Sammendrag

Norske tjenestemenn deltar i rundt 200 ulike komiteer og ekspertgrupper under Europakommisjonen. Deltakelsen fordeler seg relativt likt på programkomiteer, forberedende ekspertkomiteer og komitologikomiteer. Omfanget av deltakelsen varierer med saksområde. Deltakelsen er størst på områdene miljø, tekniske handelshindringer, forskning og utvikling, transport og utdanning.

På områder utenfor de fire friheter er deltakelsen konsentrert om programkomiteer. På områder der samarbeidet har harmonisering av regelverk som formål, deltar norske tjenestemenn i komitologikomiteer som til dels har stor innflytelse på utformingen av utfyllende regelverk i EU. Dette gjelder ikke minst innenfor områdene transport, tekniske handelshindringer og miljø. De interne prosedyrereglene i EU er imidlertid komplekse og lite oversiktlige. Et flertall av de norske komitédeltakerne er usikre på hvilken type komité de deltar i og hva som er det rettslige grunnlaget for EFTA-landenes deltakelse. Et forhold som bidrar til å komplisere situasjonen ytterligere er at én komité kan ha ”flere hatter”, slik at komiteens rolle og også EFTA-representantenes formelle rettigheter kan variere fra ett møte til et annet og sågar fra sak til sak.

Komitédeltakerne

Når det gjelder komitédeltakernes institusjonelle tilknytning viser kartleggingen at departementsansatte dominerer i programkomiteene. I ekspertkomiteene og komitologikomiteene er det imidlertid en overvekt av tjenestemenn fra underliggende etater. Dette kan ha sammenheng med at saksfeltene i disse komiteene i stor grad krever spesialisert fagkompetanse.

Et flertall av komitédeltakerne er menn, de fleste er mellom 40 og 60 år, og mange har en utdanning av teknisk/naturvitenskapelig karakter. Personer i

---

⁴ Antall komiteer for områdene Kapitalbevegelser og finansielle tjenester og Trygd og helse er hentet fra UD's oversikt på <http://www.ud.dep.no/14/start.htm>.

⁵ Opplysninger om norsk deltakelse er hentet inn fra UD, EFTA og spesialutvalgene. Dette innebærer at rapporten omfatter den delen av den norske deltakelsen som disse organene har kjennskap til. Rapporten vil trolig ikke gi et dekkende bilde av deltakelsen når det gjelder private aktører, interesseorganisasjoner og forskningsinstitusjoner. Problemstillingene i prosjektet er knyttet til *forvaltningens* deltakelse i EU-komiteer. Dette anses derfor ikke som noen vesentlig svakhet i kartleggingen.

---

fagstillinger uten formelt lederansvar ser ut til å være i overvekt blant komitédeltakerne.

Vel en tredjedel av komiteene med norsk deltakelse er ekspertkomiteer, der medlemmene formelt sett møter som fageksperter, uavhengig av nasjonale myndigheter. Det er likevel et overveldende flertall som oppgir at de er oppnevnt av norske myndigheter. Det er også verdt å merke seg at vel 90 prosent av de spurte oppfatter seg som representant for norske myndigheter, uavhengig av hvilken type komité de deltar i.

Nær halvparten av informantene deltar i ett til to møter årlig, mens en tredjedel oppgir at de deltar i tre til fem møter. Det vanlige er at komitédeltakerne mottar innkalling og sakspapirer direkte fra Kommisjonen.

Internasjonal kontakt

Når det gjelder kontaktmønstre internasjonalt er det mange av komitédeltakerne som har kontakt med EU-delegasjonen i Brussel og direkte med Kommisjonen. Det er imidlertid under en femtedel av informantene som har kontakt med disse instansene månedlig eller oftere. 90 prosent oppgir at de aldri har kontakt med Rådet i EU. Mer oppsiktsvekkende fra et EØS-perspektiv er det at nesten like mange opplever at det er lite aktuelt å ha kontakt med EØS- og EFTA-organer i forbindelse med komitéarbeidet. Når det gjelder den nordiske dimensjon i EØS-arbeidet viser kartleggingen at det er relativt god kontakt med nordiske myndigheter og fagmiljøer, mens kontakten med nordiske institusjoner ser ut til å ha mindre betydning.

Nasjonal samordning

På nasjonalt nivå gir spørreundersøkelsen et inntrykk av en relativt svak formell samordning av den norske komitédeltakelsen. Dels kommer dette til uttrykk ved lav aktivitet i de formelle interdepartementale samordningsorganene. Nær 70 prosent oppgir at de ikke har deltatt i spesialutvalg for EØS-saker i løpet av det siste året. Vi ser imidlertid at aktivitetsnivået varierer med ulike saksområder.

Kartleggingen viser også at under en tredjedel av komitédeltakerne har deltatt i samordningsmøter mellom departement og underliggende etat.

I det løpende EØS-arbeidet er det lagt opp til at viktige samordningsoppgaver skal ivaretas ved bruk av *rammenotater*. I underkant av halvparten av komitédeltakerne oppgir at det er utarbeidet slikt rammenotat i forbindelse med komitéarbeidet det siste året. Bruken av rammenotater ser ut til å være noe mer utbredt ved deltakelse i komitologikomiteer enn ved deltakelse i andre komiteer.

Politiske signaler

På spørsmål om komitémedlemmene opplever at det foreligger klare retningslinjer fra politisk ledelse når det gjelder saker innenfor komiteenes arbeidsområde svarer bare 40 prosent at det "i noen grad" eller "i stor grad" foreligger slike retningslinjer. Sett i sammenheng med at det store flertall av komitémedlemmene opplever seg som representanter for nasjonale myndigheter, kan dette tallet virke lavt. Et relevant spørsmål i denne

---

sammenheng er hvordan utformingen av nasjonale posisjoner i EØS-arbeidet foregår i praksis. I saker som i utgangspunktet ikke oppfattes som politisk kontroversielle kan man tenke seg at nasjonale posisjoner ikke kan kobles opp mot noen klare politiske strategier, men har en nasjonal forankring av mer faglig karakter. Dette er spørsmål som ikke kan besvares med utgangspunkt i denne kartleggingen, men som kan være aktuelle å ta med i en oppfølging av prosjektet.

Rapportering

Spørsmål knyttet til rapporteringsrutiner viser at deltakerne i stor grad rapporterer til eget arbeidssted fra møter i EU-komiteene. Nesten halvparten av komitédeltakerne oppgir at de ”aldri” eller ”i liten grad” rapporterer direkte til EFTA-sekretariatet. Det tilsvarende tallet i forhold til EU-delegasjonen i Brussel er 20 prosent.

Når det gjelder rapportering fra underliggende etat til fagdepartementene finner vi at rapporteringsraden er høyest for deltakere i komitologikomiteer. Også fra ekspertkomiteer ser vi imidlertid at vel 70 prosent av deltakere fra underliggende etater oppgir at de *alltid* rapporterer fra møter i disse komiteene. Tallene forsterker inntrykket av at selv om disse ekspertene *i prinsippet* deltar som uavhengige fageksperter og ikke på vegne av nasjonale myndigheter, så vil deltakerne *i praksis* fungere som en kanal for nasjonale interesser.

Utfordringer for norsk innflytelse

Spørreundersøkelsen inneholdt også et åpent spørsmål om hva deltakerne oppfatter som den viktigste utfordringen når det gjelder å øve innflytelse i komitéarbeider. De svarene som går oftest igjen, kan oppsummeres slik:

- Å ha tid og ressurser til forberedelse til og aktiv deltakelse i møtene
- Å bli tatt hensyn til på lik linje med medlemslandene
- Å framskaffe god dokumentasjon som grunnlag for faglige innspill og argumenter i komiteene

Andre svar går på nettverksbygging og allianser med medlemslandene, observatørstatus som hinder for reell innflytelse, nasjonale samordningsutfordringer, engasjement og støtte i eget fagdepartement og kontakt med Kommisjonen.

---

2 Komitésystemet i EU og rammene for norsk deltakelse

Det er viktig å skille komiteene i EU fra EØS-organene og komiteer og arbeidsgrupper i EFTA-strukturen. De vedtak som gjøres i EU-organene er interne beslutninger i EU. De er bindende for medlemslandene, men ikke for EFTA-landene. Senere vedtak om eventuell innlemmelse i EØS-avtalen blir gjort i EØS-komiteen etter forberedelse og behandling nasjonalt og i EFTA-strukturen. (Et unntak gjelder for programkomiteene, der EFTA-statene deltar fullt ut i finansieringen av programmene. Disse beslutningene berører derfor også EFTA-landene direkte).

Her beskrives først komitésystemet i EU. Deretter går vi nærmere inn på de formelle rammene for EFTA-landenes og Norges deltakelse i komiteene på EU-siden. Avslutningsvis i kapitlet presenteres de mest relevante deler av den norske samordningsstrukturen for EØS-arbeidet.⁶

2.1 Komitesystemet i EU

Kommisjonens komiteer kan deles i to hovedgrupper: Kommisjonens *rådgivende ekspertgrupper/komiteer* og *komitologikomiteer*. Den første hovedgruppen bistår Kommisjonen i *forberedelsesfasen* i beslutningsprosessen, vanligvis i forbindelse med utformingen av nytt regelverk. Dette er komiteer som Kommisjonen ikke plikter å rådføre seg med. Den andre hovedgruppen av komiteer bistår Kommisjonen i utøvelsen av delegert myndighet i *implementeringsfasen*. Disse komiteene har Kommisjonen plikt til å konsultere i beslutningsprosessen. En tredje gruppe – *programkomiteene* – går på tvers av de to hovedgruppene. Disse bistår Kommisjonen i forvaltningen av programmer på områder utenfor de fire friheter (for eksempel forskning og utvikling, miljø, utdanning, sosialpolitikk og forbrukervern). Programkomiteene bistår Kommisjonen i utvikling og ledelse av programmene og vil normalt ikke ha regelverksutvikling som del av sin virksomhet.

2.1.1 Ekspertgrupper og komiteer som deltar i forberedelsen av nye rettsakter

Når Kommisjonen skal utarbeide et forslag til en ny rettsakt, står den fritt til å benytte seg av uavhengige eksperter, ekspertgrupper og rådgivende komiteer. Beslutningen om å opprette en ekspertgruppe blir tatt i det aktuelle generaldirektoratet eller kollegiet, avhengig av hvor politisk følsomt og betydelig forslaget antas å være i medlemslandene. Rådet kan også bestemme at

---

⁶ Dette kapitlet bygger på framstillingen i kapittel 4.3 i Statskonsults *Håndbok i EØS-arbeid* fra 1998.

---

det skal opprettes komiteer som Kommisjonen skal konsultere under forberedelsen av en ny rettsakt.

Komiteene og ekspertgruppene som deltar i denne fasen, har en *rådgivende* funksjon. Derfor er det heller ikke nødvendig for Kommisjonen å komme fram til felles standpunkt i ekspertgruppene. Hovedfunksjonen til ekspertgruppene er å styrke det faglige og politiske grunnlaget for et forslag fra Kommisjonen. På denne måten ønsker man å redusere sannsynligheten for at et forslag blir nedstemt ved behandlingen i Rådet.

De gruppene som knyttes til Kommisjonens arbeid i forberedelsesfasen kan ha en rekke ulike navn: arbeidsgrupper, ekspertgrupper, rådgivende komiteer etc. Navnet i seg selv er derfor ikke tilstrekkelig til å fastslå en gruppes oppgaver og status i beslutningsprosessen. En komité kan være et formelt beslutningsorgan, men den kan også fungere som en mer uformell arbeidsgruppe. Den kan være av mer eller mindre permanent karakter, eller den kan være etablert i forbindelse med utformingen av en konkret rettsakt.

Komiteer som trekkes inn i forberedelsen av en ny rettsakt kan ha flere ulike oppgaver. For det første vil Kommisjonen i noen tilfeller ha behov for *saksinformasjon og synspunkter fra berørte parter* på forslag under forberedelse. Ekspertkomiteene kan da bestå av sektorrepresentanter, eksperter fra ulike fagområder eller representanter for interesseorganisasjoner. For det andre kan Kommisjonen ha behov for å innhente synspunkter fra komiteer bestående av *vitenskapelig ekspertise* på et felt. Disse representantene deltar i ekspertgruppene i kraft av sin personlige kapasitet. Kommisjonen vil videre ofte ha behov for *informasjon om medlemsstatenes eksisterende lovgivning og praksis* innenfor et gitt område. Til denne type komiteer vil det gjerne bli hente inn nasjonale eksperter fra forvaltningen i de ulike landene. Disse ekspertene utfører da sitt oppdrag på vegne av Kommisjonen og representerer formelt sett ikke de nasjonale myndighetene.⁷

Uavhengig av hvilken type komité det dreier seg om, møter deltakerne i forberedelsesfasen i prinsippet på fritt grunnlag, uavhengig av sin nasjonale tilhørighet. Representanter for interesseorganisasjoner eller for nasjonale myndigheter vil imidlertid ofte være pålagt å rapportere til sine respektive instanser. I varierende grad vil de også motta instruksjer fra sine myndigheter og organisasjoner.

Det finnes ingen fullstendige oversikter over komiteer som bistår Kommisjonen i den forberedende fasen. I henhold til Kommisjonens budsjett for 1998 finnes det i underkant av 100 faste rådgivnings- og ekspertgrupper.⁸ I tillegg er det trolig mellom 300 og 500 *ad hoc*-grupper som bistår Kommisjonen i forberedelsen av nye rettsakter.

---

⁷ "EC and EFTA committees". Kap. 8 i Norberg et al.: *EEA Law: A commentary of the EEA Agreement*. Stockholm, Fritzes, 1993.

⁸ 98/132/EC, Part A, Annex I.

2.1.2 Komiteer som bistår i utøvelsen av delegert myndighet (komitologi)

Kommisjonens utøvelse av delegert myndighet er hjemlet bl.a. i Romtraktatens artikkel 145. Her heter det at Rådet *skal* gi Kommisjonen myndighet til å gjennomføre de regler Rådet fastsetter. Kun i *særlige tilfeller* kan Rådet forbeholde seg retten til selv direkte å utøve gjennomføringsmyndighet.

Når Kommisjonen utøver delegert myndighet, vil dette skje med utgangspunkt i et grunnleggende regelverk i form av en rådsforordning, -direktiv eller -vedtak. Kommisjonen gir utfyllende regler innenfor gitte rammer, på samme måte som Kongen gis forskriftsmyndighet av Stortinget. I praksis blir det vedtatt langt flere rettsakter i Kommisjonen enn i Rådet. Disse betegnes kommisjonsforordninger, - direktiv og –vedtak. Forholdet mellom antall rettsakter vedtatt av henholdsvis Rådet og Kommisjonen framgår av tabell 2.1. Vi ser at det vedtas flere forordninger og vedtak i Kommisjonen enn i Rådet, mens det motsatte er tilfelle når det gjelder direktiver.

Tabell 2.1 Oversikt over antall rettsakter vedtatt i henholdsvis Rådet og Kommisjonen i perioden 1970-1996.

	1970	1983	1987	1991	1993	1994	1995	1996
Rådet								
Forordning	72	395	458	335	319	274	242	247
Vedtak	21	108	125	174	164	148	175	179
Direktiv	24	41	40	72	63	46	39	58
<i>Totalt</i>	<i>345</i>	<i>544</i>	<i>623</i>	<i>581</i>	<i>546</i>	<i>468</i>	<i>456</i>	<i>484</i>
Kommi- sjonen								
Forordning	2426	3279	3655	*	3396	3064	*	2341
Vedtak	435	2597	4212	*	3618	3635	*	2806
Direktiv	3	23	23	*	54	33	*	39
<i>Totalt</i>	<i>2864</i>	<i>5899</i>	<i>7890</i>	<i>6130</i>	<i>7068</i>	<i>6732</i>	<i>*</i>	<i>5186</i>

* Data mangler. Kilde: European Institute of Public Administration (EIPA).

Vilkårene for utøvelsen av delegert myndighet er fastlagt i 87/373/EØF.⁹ Før Kommisjonen treffer et endelig vedtak, må den forelegge et utkast for en komité som består av eksperter fra medlemsstatene i EU. Disse komiteene skal ivareta medlemsstatenes behov for kontroll med regelgivningen i Kommisjonen. Systemet av komiteer som på denne måten bistår Kommisjonen i utøvelsen av delegert myndighet, kalles gjerne for *komitologien*, eller komitologi-systemet.

Komitologien bidrar i stor grad til å gjøre beslutningsprosessen i EU kompleks og uoversiktlig. En gjennomgang av dette systemet var satt på dagsorden i

⁹ 87/373/EØF er gjengitt i vedlegg 4.

---

forbindelse med Regjeringskonferansen 1996, men på dette området ble lite gjort. I en erklæring til sluttakten til toppmøtet i Amsterdam ble Kommisjonen bedt om å fremme forslag til omlegging av prosedyrene. Kommisjonen presenterte sitt forslag til nytt regelverk sommeren 1998.¹⁰ Forslaget er nå til behandling i Rådet og Europaparlamentet. Spørsmålet om komitologien og komitéprosedyrer er kontroversielt fordi det berører maktbalansen mellom institusjonene i EU. I spørsmål om valg av beslutningsprosedyre må behovet for en effektiv beslutningsprosess veies opp mot medlemsstatenes behov for kontroll og innflytelse.

Kommisjonens utøvelse av delegert myndighet har også betydning for Europaparlamentets rolle i forhold til Kommisjonen og Rådet. For Europaparlamentet betyr komitologien mindre oversiktlig og mindre innsyn i forhandlingene mellom Kommisjonen og medlemsstatene. En hovedinnvending fra Europaparlamentet er at komitologien i liten grad tar hensyn til Europaparlamentets status som lovgiver. Europaparlamentets innflytelse i beslutningsprosessen i EU ble som kjent styrket gjennom Amsterdam-avtalen, ikke minst ved økt bruk av den såkalte medbestemmelsesprosedyren. Medbestemmelsesprosedyren gir Parlamentet betydelig innflytelse i utformingen av nytt regelverk. Parlamentet har også anledning til å blokkere nytt regelverk når denne prosedyren benyttes.

Kommisjonen har formannskap og sekretariatsfunksjon, men ikke stemmerett i komitologikomiteene. Ved formell avstemning i komiteene skal medlemmenes stemmer ha samme vekt som i Rådet.

Medlemsstatene bestemmer selv hvordan de vil være representert i komitologikomiteene fra gang til gang. Det er vanlig at det møter to representanter for hvert land. I praksis vil medlemsstatene ofte være representert ved fagdepartementer eller underliggende etater, og ansvaret for deltakelsen vil ligge i fagansvarlig departement,

Komiteenes status og hvilken beslutningsprosedyre som gjelder vil framgå av det rådsvedtaket som oppretter den aktuelle komiteen. Dette vil være den samme rettsakt som Kommisjonen skal gi utfyllende regler til. Komiteenes rolle er å ta stilling til Kommisjonens forslag til vedtak. Endelig vedtak vil, avhengig av hvilken prosedyre som skal følges, bli truffet i Kommisjonen eller i Rådet.

Det finnes i dag sju alternative prosedyrer for kontroll og delegering av beslutningsmyndighet til Kommisjonen. Disse kalles henholdsvis *Prosedyre I, II a og b, III a og b, Safeguard a og b*. De ulike beslutningsprosedyrene er beskrevet i Rådsbeslutning 87/373/EØF.¹¹ I tilknytning til hver av framgangsmåtene I, II og III, finnes det en komitétype med et bestemt myndighetsområde. Disse kalles henholdsvis *rådgivende komiteer, forvaltningskomiteer og forskriftskomiteer (eller revisjonskomiteer)*.

---

¹⁰ Kommisjonens forslag til nye komité-prosedyrer er gjengitt i vedlegg 5.

¹¹ Rådsbeslutning 87/373/EØF er lagt i vedlegg 4

2.1.2.1 Rådgivende komiteer (prosedyre I)

Disse komiteene har, som navnet tilsier, rent rådgivende funksjoner. (De må likevel ikke forveksles med rådgivende komiteer eller ekspertgrupper i den forberedende fasen. Det er en viktig forskjell at Kommisjonen *plikter* å involvere de rådgivende komiteene ved utøvelsen av delegert myndighet, mens den selv kan velge om den vil trekke inn komiteer i forberedelsen av nytt regelverk). De rådgivende komiteene skal bli hørt, men Kommisjonen er ikke bundet av dens uttalelser. Rådgivende komiteer gir derfor Kommisjonen stort handlingsrom i utøvelsen av delegert myndighet. Dette er også den mest brukte prosedyren: vel halvparten av 386 komiteer i 1998 var i henhold til Kommisjonens budsjett rådgivende komiteer.

Eksempelvis er alle komitologikomiteer innenfor konkurranseområdet av denne typen. Det samme gjelder flertallet av komiteer innenfor områdene sysselsetting og sosiale spørsmål, som "Advisory Committee on equal opportunity for women and men" og "Advisory committee on the free movement of workers". Innenfor utdanningsområdet er "Sokrates-komiteen" og de fleste andre komitologikomiteene rådgivende komiteer. Også innenfor transportområdet finner vi en rekke rådgivende komiteer, for eksempel "Air traffic management committee" og "Committee on minimum requirements for vessels bound for or leaving Community ports and carrying dangerous or polluting goods".

2.1.2.2 Forvaltningskomiteer (prosedyre II)

En forvaltningskomité skal uttale seg om Kommisjonens forslag til tiltak. Om Kommisjonens forslag til beslutning strider mot komiteens uttalelse, det vil si om et kvalifisert flertall (62 av 87 stemmer) *går mot* forslaget, går saken videre til Rådet.

Avhengig av hvilken prosess, *a* eller *b*, som er presisert i den rettsakten som komiteen skal gi utfyllende regelverk til, gjelder følgende:

- Etter variant *a* skal Kommisjonen avstå fra å la vedtaket gjelde i inntil en måned
- Etter variant *b* skal Kommisjonen avstå fra å la vedtaket gjelde i så lang tid som Rådet bestemmer, men ikke lenger enn tre måneder etter at Rådet er underrettet.

Innen disse tidsfristene har Rådet mulighet til å treffe en annen beslutning med kvalifisert flertall. Forvaltningskomiteene har derfor mulighet til å blokkere iverksettelsen av et vedtak til Rådet har fått anledning til å behandle saken.

Nær en femtedel av komiteene på 98-budsjettet er forvaltningskomiteer. Denne type komiteer er særlig vanlig på landbruksområdet.

2.1.2.3 Forskriftskomiteer (prosedyre III)

Forskriftskomiteer er den komitetypen som gir medlemsstatene størst innflytelse over Kommisjonen utøvelse av delebert myndighet. Om et kvalifisert flertall av komitémedlemmene her *støtter* Kommisjonens forslag, kan det vedtas. Om komiteen derimot *ikke støtter* Kommisjonens forslag, går forslaget til behandling i Rådet. Mens det i forvaltningskomiteene kreves et flertall på 62 av 87 stemmer for å blokkere et vedtak, vil et mindretall på 26 stemmer i forskriftskomiteene være tilstrekkelig for å blokkere et vedtak i Kommisjonen.

Rådet må treffe sin beslutning med kvalifisert flertall innen den fristen som er satt. Denne kan ikke overstige tre måneder. Om Rådet *ikke* treffer noen beslutning i løpet av denne tiden, gjelder følgende:

- Etter variant *a* skal forslaget vedtas av Kommisjonen
- Etter variant *b* skal forslaget vedtas av Kommisjonen dersom Rådet ikke forkaster forslaget med simpelt flertall.

Forskriftskomiteer er vanlige på miljøområdet, for industri (tekniske handelshindringer), toll og på andre områder med lovharmonisering som formål. Innenfor industri-området finner vi for eksempel en rekke komiteer av typen "Committees for the adaptation to technical progress of Directives on the removal of technical barriers to trade in the sectors of..." Dette er III a-komiteer. Innenfor næringsmiddelområdet er "Standing committee on foodstuff" en forskriftskomite. Det samme gjelder "Standing veterinary committee" på landbrukssiden. På miljøområdet er "Committee for the adaptation to technical progress on evaluation and control of the risks of existing substances" et eksempel på en III b-komite, mens "Committee for the application of the regulation authorizing voluntary participation by undertakings in the industrial sector in a community eco-management and audit scheme" er en III a-komite.

I tillegg til de framgangsmåtene som er beskrevet her, finnes det en fjerde framgangsmåte som regulerer forholdet mellom Kommisjonen og Rådet ved bruk av såkalte beskyttelsestiltak (safeguard) i handelspolitiske sammenhenger. Kommisjonen skal her informere, og i bestemte tilfeller rådspørre, medlemsstatene i spørsmålet om hvilken beslutning man skal treffe. Hver medlemsstat har rett til å kreve at spørsmålet henvises til Rådet. Innen en fastsatt tidsfrist kan Rådet da med kvalifisert flertall treffe en annen beslutning enn Kommisjonen.

Tabell 2.2. viser hvordan de ulike komitétypene fordeler seg på de ulike generaldirektoratene i Kommisjonen.

Tabell 2.2. Fordelingen av ulike typer komiteer under de ulike generaldirektoratene/ saksområdene i Kommisjonen. Kilde: Kommisjonens budsjett, 1998 (98/132/EF), Part A, Annex I.

	I	IIa	IIb	IIIa	IIIb	Komb.	Tot.
External relations	53	4	1	6	-	1	65
Economic and financial affairs	2	-	-	-	-	-	2
Industry	7	-	2	12	-	3	24
Competition	6	-	-	-	-	-	6
Employment, industrial relations and social affairs	14	2	2	3	-	1	22
Agriculture	3	29	1	6	-	9	48
Transport	23	1	-	10	1	-	35
Development	2	-	1	1	-	1	5
Audiovisual, information, communications, culture	1	1	-	-	-	3	5
Environment, nuclear safety and civil protection	1	4	-	22	5	3	35
Science, research and development	3						3
Telecommunications, information market and research exploitation	6	-	-	3	-	2	11
Fisheries	22	3	-	-	-	-	25
Internal market and financial services	15	1	3	2	2	-	23
Regional policy and cohesion	1	1	-	-	-	-	2
Energy	2	2	-	2	1	-	7
Budgets	1	-	-	-	-	-	1
Customs and indirect taxation	25	2	-	9	3	-	39
Education/training/youth	5	-	1	-	-	3	9
Enterprise policy, distributive trades, tourism and cooperatives	1	1	2	-	-	-	4
Consumer policy and health protection	-	-	1	2	1	-	4
Secretariat general	-	-	-	3	-	-	3
Statistics	2	-	3	1	-	1	7
European Community Humanitarian Office	-	-	-	-	-	1	1
Totalt	195	51	17	82	13	28	386

Av tabellen ser vi at rådgivende komiteer (type I) er den mest brukte komitetyperen om vi ser alle generaldirektoratene under ett. Forvaltningskomiteer (type II) finner vi særlig på landbruksområdet. Forskriftskomiteer (type III) er vanlige på områdene industri, transport, miljø og toll- og avgiftsspørsmål. Vi finner også en rekke komiteer som kombinerer flere typer prosedyrer. Dette kan bl.a. være aktuelt i komiteer som bistår Kommisjonen i forvaltningen av programmidler. Det grunnleggende regelverket kan da for eksempel inneholde en bestemmelse om at en komité skal fungere som en rådgivende komité opp til en viss beløpsgrense, men at de skal ha større innflytelse ved beslutninger der denne grensen overskrides.

I Kommisjonens forslag til omlegging av prosedyrene heter det at komiteer som bistår Kommisjonen i gjennomføringen og forvaltningen av felles politikkområder som den felles landbrukspolitikken og programmer med ”betydelige budsjettmessige implikasjoner” skal være forvaltningskomiteer. Komiteer som deltar i anvendelsen, oppdateringen og tilpasningen av et grunnleggende regelverk, skal følge prosedyren til forskriftskomiteene. Den tredje typen, rådgivende komiteer, skal benyttes når ingen av de andre to komiteene anses å være hensiktsmessige.

2.2 EØS-avtalen og formelle rammer for norsk deltakelse

I dette avsnittet vil de formelle rammene for EFTA-statenes og dermed den norske deltakelsen i komiteer under Europakommisjonen bli gjennomgått. De første to avsnittene omfatter deltakelse i de to hovedgruppene av komiteer: ekspertgrupper i den forberedende fasen og komitologikomiteer i implementeringsfasen. Det tredje avsnittet omfatter deltakelse i programkomiteer, der EFTA-statene har en spesiell status gjennom sine bidrag til finansieringen av programmene. I tillegg finnes enkelte komiteer der det av ulike grunner blir ansett som særlig viktig at EFTA-statene deltar. Disse omtales kort mot slutten av avsnittet.

2.2.1 Deltakelse i forberedende arbeid i ekspertgruppene

EFTA-statenes adgang til å delta i ekspertgrupper i den forberedende fasen er hjemlet i EØS-avtalens artikkel 99.1. I henhold til denne artikkelen skal Kommisjonen ha kontakt med eksperter fra EFTA-statene ”på samme måte som den innhenter synspunkter fra sakkyndige i EUs medlemsstater” i forberedelsen av nye rettsakter med antatt EØS-relevans. Kommisjonen vurderer selv hvorvidt den ønsker å trekke inn eksperter i denne fasen, men om den velger å gjøre det, skal altså også EFTA-eksperter trekkes inn. Det er opp til Kommisjonen å velge hvilke eksperter den vil ta kontakt med.

EØS-avtalens artikkel 99.1

Straks EF-kommisjonen begynner å utarbeide nytt regelverk på et område som omfattes av denne avtalen, skal den uformelt innhente synspunkter fra sakkyndige i EFTA-statene på samme måte som den innhenter synspunkter fra sakkyndige i EFs medlemsstater når den utarbeider sine forslag.

Det er Kommisjonen selv som inviterer eksperter til å delta i ekspertgruppene. Om Kommisjonen ikke kjenner til aktuelle kontaktpersoner, vil den ofte be landets EU-delegasjon om forslag. Som regel vil alle land bli invitert til å delta med en eller to representanter i ekspertgruppene.

I den forberedende fasen møter ekspertene som nevnt *i prinsippet* uavhengig av nasjonale myndigheter. Tjenestemenn vil likevel ofte være pålagt å rapportere til sine myndigheter, og de vil i varierende grad være instruert av disse. Deltakelse i ekspertgruppene åpner på den ene side en viktig informasjonskanal

---

fra Kommissjonen. På den annen side gir deltakelse i den forberedende fasen muligheter til å klargjøre og kommunisere nasjonale posisjoner på et tidlig stadium i prosessen.

2.2.2 Deltakelse i iverksettende arbeid i komitologikomiteene

Den andre hovedkanalen for innflytelse i EUs regelutvikling er gjennom deltakelse i komitologikomiteene. Som tidligere beskrevet, har Kommissjonen på en rekke områder fått fullmakt til å utarbeide utfyllende regelverk og treffe bindende beslutninger på vegne av Fellesskapet. Komitologikomiteenes funksjon er å ivareta medlemsstatenes interesser også når Kommissjonen på denne måten utøver delegert myndighet. Komiteene skal ta stilling til Kommissjonens forslag. Det er Kommissjonen eller Rådet, avhengig av type komité og beslutningsprosedyre, som treffer en endelig beslutning.

EFTA-statenes adgang til å delta i komitologikomiteene er hjemlet i EØS-avtalens artikkel 100. Avtalen er imidlertid noe uklar når det gjelder vilkårene for deltakelsen. Generelt ser det ut til at EFTA-statenes rett til å delta i disse komiteene er akseptert i EU-systemet. I praksis må det likevel forhandles om rammene for deltakelse i hver enkelt komité. Komitologikomiteene er EU-organer, og komiteenes beslutninger er interne EU-vedtak. EFTA-statenes eksperter vil derfor normalt ikke få delta i de avsluttende fasene der komiteen eventuelt voterer.

Det er viktig å være klar over at det regelverket som utvikles av Kommissjonen gjennom utøvelsen av delegert myndighet er EU-regelverk. EØS-komiteen treffer beslutning om hvorvidt en rettsakt som er vedtatt i Kommissjonen gjennom delegert myndighet også skal innlemmes i EØS-avtalen.

EØS-avtalens artikkel 100.1

EF-kommissjonen skal sikre sakkyndige fra EFTA-statene en bredest mulig deltakelse, alt etter hvilket område det gjelder, i det forberedende stadium for å utarbeide utkast til tiltak som senere skal forelegges de komiteene som bistår Kommissjonen i utøvelsen av dens myndighet. I denne forbindelse skal Kommissjonen når den utarbeider utkast til tiltak, rådspørre sakkyndige fra EFTA-statene på samme måte som den rådspør sakkyndige fra EUs medlemsstater.

Når Kommissjonen skal etablere en komité i henhold til en beslutning i Rådet, vil den rette sin invitasjon mot medlemslandenes faste delegasjoner i Brussel. Komitemedlemmene utpekes av nasjonale myndigheter og representerer disse formelt i komiteene. Vanligvis vil det være tjenestemenn fra fagdepartement eller underliggende etater som møter i komitologikomiteene.

Status og mandat samt hvilken beslutningsprosedyre som gjelder for den enkelte komité vil framgå av den rettsakt som Kommissjonen skal gi utfyllende regler til.

2.2.3 Komitedeltakelse etter artikkel 81

Når EFTA-stater deltar i EFs rammeprogrammer, særprogrammer, prosjekter og andre aktiviteter på områder som faller utenfor de fire friheter, skal de ha adgang til alle deler av dette programmet (EØS-avtalens artikkel 81). Slike aktiviteter er sentrale innenfor blant annet forskning, utdanning, helse og miljø. Komiteenes hovedoppgave er å bistå Kommisjonen i utviklingen og forvaltningen av slike programmer og aktiviteter. Komiteene skal for eksempel uttale seg om Kommisjonens tildelingskriterier i søknadsbehandlingen eller generelle retningslinjer for styring av programmer, prosjekter og aktiviteter. De kan også trekkes inn i vurderingen av konkrete prosjektsøknader og omfanget av en eventuell EU-støtte til prosjektene.

Programkomiteene vil normalt ikke ha regelverksutvikling som formål. Dette er ikke til hinder for at komiteene i mange sammenhenger kan ha status som komitologikomiteer. Komiteene vil ofte bestå av representanter for medlemsstatene med en tjenesteman fra Kommisjonen som ordstyrer.

Bakgrunnen for EFTA-landenes deltakelse i programkomiteene er at EFTA-landene selv bidrar til finansieringen gjennom bidrag til EU. I EØS-avtalen heter det at EFTA-statenes status i disse komiteene ”skal fullt ut ta hensyn til tilskuddene” (artikkel 81 B). I praksis betyr dette at EFTA-statenes representanter har rett til å bli hørt og til å være til stede under eventuelle avstemninger. De har altså ikke stemmerett, men det forekommer også relativt sjelden at disse komiteene faktisk går til avstemning.

2.2.4 Deltakelse i andre komiteer

Av artikkel 101 går det fram at EFTA-statene også kan delta i en del komiteer som ikke omfattes av artiklene 81 eller 100. I dag omfatter denne listen ni komiteer. Dette er komiteer som innbyrdes er nokså ulike, men hvor partene anser det som særlig viktig at EFTA-statene deltar. Komiteene som omfattes av denne bestemmelsen er oppført i EØS-avtalens protokoll 37. ”Den vitenskapelige komité for næringsmidler”, ”Den vitenskapelige komité for veterinære spørsmål” og ”Komiteen for transportinfrastruktur” er eksempler på komiteer der EFTA-landenes deltakelse er hjemlet i artikkel 101.

EØS-avtalens artikkel 101

1. Med hensyn til komiteer som omfattes verken av artikkel 81 eller av artikkel 100, skal sakkyndige fra EFTA-statene knyttes til deres arbeid når dette er nødvendig for at denne avtale skal fungere tilfredsstillende. Komiteene er oppført i protokoll 37. De nærmere regler om tilknytningen er inntatt i de relevante sektorvise protokoller og vedlegg som omhandler vedkommende saksfelt.
2. Dersom avtalepartene kommer til at tilknytningen burde utvides til andre komiteer med liknende kjennetegn, kan EØS-komiteen endre protokoll 37.

Tabell 2.3 Hovedtyper av EU-komiteer der EFTA-statene har adgang til å delta¹²

	Forberedende ekspertgrupper	Komitologikomiteer	Programkomiteer
<i>Fase i beslutningsprosessen</i>	Forberedende	Gjennomføring	<ul style="list-style-type: none"> • Forberedende • Gjennomføring
<i>Komiteenes funksjon</i>	Bistå Kommissjonen i forberedelsen av nye forslag	<ul style="list-style-type: none"> • Rådgivning og kontroll ved Kommissjonens gjennomføring av rådsvedtak • Evaluering og oppdatering av Rådsvedtak • Utforming av utfyllende regelverk 	Utvikling og forvaltning av programmer (på områder utenom de fire friheter)
<i>Sammensetning</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nasjonale tjenestemenn • Ekspertter fra uavhengige fagorganer • Representanter for interesseorganisasjoner 	Nasjonale tjenestemenn	<ul style="list-style-type: none"> • Nasjonale tjenestemenn • Ekspertter fra uavhengige fagorganer • Representanter for interesseorganisasjoner
<i>Komiteemedlemmenes formelle rolle</i>	Uavhengige fagekspertter	Representanter for nasjonale myndigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Uavhengige fagekspertter • Representanter for nasjonale myndigheter
<i>EØS-avtalens hjemmel for deltakelse fra EFTA-landene</i>	Artikkel 99	Artikkel 100	Artikkel 81

I kapittel to har vi gjennomgått noen sentrale trekk ved de ulike EU-komiteene der EØS-avtalen gir EFTA-statene adgang til å delta. Et forsøk på oppsummering er presentert i tabell 2.3. Det vi hittil har beskrevet er de *formelle* rammene for EFTA-statenes og den norske deltakelsen i komiteene i EU. I neste kapittel går vi nærmere inn på trekk ved den *faktiske* deltakelsen, basert på datamateriale som er samlet inn i forbindelse med kartleggingen.

¹² Artikkel 101-komiteene har få fellestrekk og er av den grunn ikke tatt med i denne oversikten.

---

3 Trekk ved den norske deltakelsen

I dette kapitlet presenteres trekk ved den norske deltakelsen. Framstillingen bygger på materialet fra spørreundersøkelsen som ble gjennomført sommeren og høsten 1998.

En viktig kilde når det gjelder klassifiseringen av komiteene er EUs rettslige informasjonsbase CELEX.

3.1 Hvor mange og hvilken type komiteer?

Det er ikke mulig å gi angi et eksakt antall komiteer under Kommissjonen med deltakelse fra norsk forvaltning. For det første vil et slikt tall nødvendigvis stadig endre seg. Nye komiteer opprettes, noen legges ned eller slås sammen med andre komiteer. To komiteer med ulike navn kan vise seg i praksis å være samme komité, med de samme medlemmene og de samme møtene, men der ulike saker eller rettsakter kan behandles på ett og samme møte, slik at komiteen "skifter hatter" underveis. Tallene man opererer med vil også avhenge av hvorvidt man regner underkomiteer og forberedende komiteer som egne komiteer. Det viser seg også at ledelsen i de ulike spesialutvalgene i varierende grad har oversikt over den faktiske komitédeltakelsen på eget saksfelt.

En oversikt som nylig er utarbeidet av Utenriksdepartementet viser totalt 214 komiteer med norsk deltakelse. I forbindelse med Statskonsults kartlegging ble det sendt ut 291 skjemaer fordelt på rundt 175 komiteer. Listene over komiteene og personene som deltar i disse ble utarbeidet på grunnlag av opplysninger fra Utenriksdepartementet, EFTA-sekretariatet samt ledelsen for spesialutvalgene for EØS-saker. Av de 97 som ikke har fylt ut skjemaet er det 26 som oppgir at de ikke deltar i den aktuelle komiteen eller at komiteen ikke eksisterer. Fem oppgir at komiteen er nedlagt/erstattet av en annen komité eller at det ikke har vært noen møter i denne komiteen det siste året, og fire av komiteene er ukjente for adressaten. Samlet gir dette et inntrykk av noen av problemene med å ha en fullstendig oversikt over komitédeltakelsen i EU. Det virker likevel rimelig å anslå at norsk forvaltning faktisk deltar i i overkant av 200 komiteer under Kommissjonen.

Det er heller ikke uproblematisk å forsøke å klassifisere EU-komiteer med norsk deltakelse. Som nevnt i kapittel to kan vi ikke ut fra navnet på en komité avgjøre om det dreier seg om en forberedende ekspertkomité, en komitologikomité eller en programkomité. Vi har tatt utgangspunkt i hjemmelgrunnlaget for den norske deltakelsen og det EF-rettslige grunnlaget for opprettelsen av komiteen, der dette foreligger. Av komitédeltakerne i undersøkelsen var det bare 33 prosent av de spurte som kjente til hvilken artikkel i EØS-avtalen som gir EFTA-land adgang til å delta i den aktuelle komiteen. En noe høyere andel – 44 prosent - kunne oppgi det EF-rettslige grunnlaget for opprettelsen av komiteen.

Klassifiseringen av komiteene er foretatt dels på bakgrunn av opplysninger i spørreskjemaene, dels ut fra Kommissjonens egen klassifisering i budsjettvedlegget og dels gjennom søk i CELEX, EUs rettslige

informasjonskilde. Det vil være noe usikkerhet knyttet til en slik klassifisering. I underkomiteer, forberedende komiteer og ekspertgrupper som ikke er listet i Kommisjonens budsjett, som ikke er oppnevnt i en egen rettsakt og der deltakeren selv ikke har opplysninger om hvilken type komité dette er, er det gjort en skjønnsmessig vurdering. Denne vil bl.a. være basert på deltakernes beskrivelse av virksomheten i komiteen.

Tabell 3.1. Antall og type komiteer som er med i kartleggingen, fordelt på spesialutvalg

Spesialutvalg/ saksfelt	Program- komiteer (Art. 78- 81)	Ekspert- grupper/ komiteer (Art. 99)	Komito- logi- komiteer (Art. 100)	Andre komiteer (Art. 101)	Totalt
Forskning og utvikling	20	-	-	-	20
Post og telekommunika- sjonstjenester	-	1	4	-	5
Transport	-	4	9	-	13
Landbruk	-	1	7	1	9
Personbevegelse, arbeidsliv og miljø	2	6	-	-	8
Små og mellomstore bedrifter	1	-	-	-	1
Næringsmidler	-	7	1	1	9
Tekniske handelshindringer	-	13	12	1	26
Offentlige innkjøp	1	1	3	-	5
Utdanning	10	-	-	-	10
Energi	3	1	2	-	6
Forbrukerspørsmål	-	2	-	-	2
Miljø	1	14	11	-	26
Kultur	3	-	-	-	3
Reiseliv	1	-	-	-	1
Totalt	42	50	49	3	144

Tre spesialutvalg er ikke med i kartleggingen. (Trygd og helse: 23 komiteer, kapitalbevegelser og finansielle tjenester: 9 komiteer og Fiskeri: 1 komité. Spesialutvalget for konkurransesaker er ikke tatt med i oversikten, da vi bare har fått opplysninger fra deltakelsen i én av sju komiteer) Det totale antall komiteer med norsk deltakelse ligger trolig litt i overkant av 200 (1998).

Tabellen viser for det første det *relative* omfanget av deltakelsen. Her ser vi at det er store forskjeller mellom de ulike saksfeltene. Vi deltar i flest komiteer på områdene miljø, tekniske handelshindringer, forskning og utvikling (FoU), transport og utdanning. På andre områder deltar vi bare i en eller to komiteer (reiseliv, forbrukerspørsmål, små og mellomstore bedrifter). Dette bildet stemmer også godt med UD's oversikt over den norske komitédeltakelsen. Med unntak av de største områdene (transport, miljø og tekniske handelshindringer) skal tabellen også gi et riktig bilde av omfanget i absolutte tall.

Videre ser vi at deltakelsen samlet sett fordeler seg relativt likt på programkomiteer, ekspertkomiteer og komitologikomiteer. Også her er det stor variasjon mellom ulike saksfelt. På områdene FoU, SMB, utdanning, kultur og reiseliv, deltar Norge i *programkomiteer*. Alle disse feltene er områder utenfor de fire friheter. I henhold til EØS-avtalen skal dette samarbeidet normalt ha form av EFTA-statenes deltakelse i EUs rammeprogrammer, særprogrammer, prosjekter eller andre tiltak. På næringsmiddelområdet og på området for personbevegelighet, arbeidsliv og miljø, er den norske deltakelsen i stor grad knyttet til rådgivende ekspertgrupper i den forberedende fasen. Deltakelsen i *komitologikomiteene* er størst innenfor områdene tekniske handelshindringer, miljø og transport. Også på landbrukssektoren deltar vi i flere komitologikomiteer. Den faste komiteen for husdyrernæring og Den faste veterinærkomiteen er to sentrale komitologikomiteer med deltakelse fra norsk side.

Som nevnt i kapittel 2, varierer komitologikomiteenes funksjon fra å være rådgivende til å kunne blokkere forslag fra Kommisjonen med et mindretall (26 av 87) av komiteenes stemmer. Det er derfor av stor betydning å skille mellom de ulike typene komitologikomiteer der nordmenn deltar.

Tabell 3.2. Oversikt over ulike typer komitologikomiteer med norsk deltakelse. Fordelt på spesialutvalg.

Spesialutvalg	Rådgivende komiteer	Forvaltningskomiteer		Forskriftskomiteer		Komb.	Tot.
	(I)	(IIa)	(IIb)	(IIIa)	(IIIb)		
Forskning og utvikling	1	-	-	-	-	-	1
Post og telekommunikasjonstjenester	2	-	-	-	-	2	4
Transport	2	-	-	7	-	-	9
Landbruk	1	-	-	2	-	2	5
Personbevegelighet, arbeidsliv og miljø	1	-	1	-	-	-	2
Små og mellomstore bedrifter	-	1	-	-	-	-	1
Næringsmidler	-	-	-	-	-	1	1
Tekniske handelshindringer	3	-	-	7	-	2	12
Offentlige innkjøp	2	-	-	-	-	1	3
Utdanning	1	-	2	-	-	-	3
Energi	-	1	-	1	1	1	4
Forbrukerspørsmål	-	-	-	-	-	-	-
Miljø	-	1	-	9	2	-	12
Kultur	-	1	-	-	-	2	3
Reiseliv	1	-	-	-	-	-	1
Totalt	14	4	3	26	3	11	61

Vi ser at nesten halvparten av komiteene er forskriftskomiteer. Disse finner vi særlig innenfor transport, tekniske handelshindringer og miljø. I kapittel 2 så vi også at det særlig er innenfor disse områdene i EU at denne komitétypen blir brukt. Et fellestrekk for disse områdene er at formålet med samarbeidet er harmonisering av regelverk. Det er også norsk deltakelse i rådgivende komiteer på en rekke områder. Videre ser vi at mange av komiteene med deltakelse fra norsk side er kombinasjonstyper. Dette stiller store krav til bevissthet om når de ulike typer beslutningsprosedyrer skal følges.¹³

3.2 Hvem deltar?

Det er ikke nødvendigvis slik at det er de samme personene som møter i en komité fra gang til gang, men deltakelsen kan variere med sakstype, fagkompetanse og kapasitet i de ulike etatene. Det viser seg likevel at deltakelsen er relativt stabil. Bare to prosent av de spurte oppgir at deltakelsen varierer ”i stor grad”, mens 17 prosent sier at deltakelsen varierer ”i noen grad”.

Blant de personene som deltar i komitéarbeid finner vi at en liten andel (rundt 15 prosent) deltar i flere komiteer. De fleste av disse deltar i to eller tre komiteer, men det er også personer som deltar i fire forskjellige komiteer i EU.

3.2.1 Deltakernes arbeidssted

Ett spørsmål som er interessant når det gjelder deltakelsesmønstret er hvordan deltakelsen fordeler seg på henholdsvis departementer og underliggende etater.

---

¹³ I kapittel to nevnte vi at programkomiteene i mange tilfeller har status som komitologi-komiteer. I tabell 3.2 er slike komiteer, som ellers i rapporten vil være klassifisert som programkomiteer, tatt med. Dette er forklaringen på at vi finner flere komitologikomiteer i denne tabellen enn i tabell 3.1.

Tabell 3.3. Oversikt over komitédeltakernes institusjonelle tilknytning i statsforvaltningen. Fordelt på spesialutvalg. Antall komitédeltakere.

Spesialutvalg	Dep.	Under- liggende etat	Annet	Totalt
Forskning og utvikling	9	19	3	31
Post og telekommunikasjonstjenester	4	4	-	8
Transport	6	11	-	17
Landbruk	-	10	-	10
Personbevegelse, arbeidsliv og miljø	4	2	1	7
Små og mellomstore bedrifter	1	-	-	1
Næringsmidler	-	9	-	9
Tekniske handelshindringer	4	25	-	29
Offentlige innkjøp	2	5	1	8
Utdanning	9	-	6	15
Energi	6	-	-	6
Forbrukerspørsmål	-	3	-	3
Miljø	16	16	1	33
Kultur	6	-	-	6
Reiseliv	1	-	-	1
Totalt	68	104	12	184

Deltakelsen gir en indikasjon på balansen mellom politisk lojalitet og faglig uavhengighet i EØS-arbeidet. Sterk deltakelse fra departementenes side kan tyde på en sterkere politisk styring enn vi har når deltakelsen i stor grad ivaretas av underliggende etater.

Vi ser at på noen saksfelt er det i stor grad underliggende etater som er representert i komiteene. Det gjelder særlig innenfor landbrukssektoren, på næringsmiddelområdet og når det gjelder forbrukerspørsmål. Innenfor områdene for små og mellomstore bedrifter (én komité), energi, kultur og reiseliv (én komité) møter bare departementsansatte. Innenfor de andre områdene er representasjonen delt. Ser vi på den samlede deltakelsen ser vi likevel at deltakelsen fra underliggende etater er større enn deltakelsen fra departementene.¹⁴

Variasjoner i deltakelsesmønstre kan skyldes en rekke forhold. Grad av politisering, trekk ved organiseringen av sektoren, kapasitetsforhold og grad av spesialisering (nasjonalt og i EU-systemet) er eksempler på forhold som kan tenkes å spille inn her. Deltakelsesmønstrer alene gir likevel bare i begrenset grad et bilde av forholdet mellom politisk styring og faglig uavhengighet. For å gi et mer dekkende bilde er det i tillegg behov for å se nærmere på

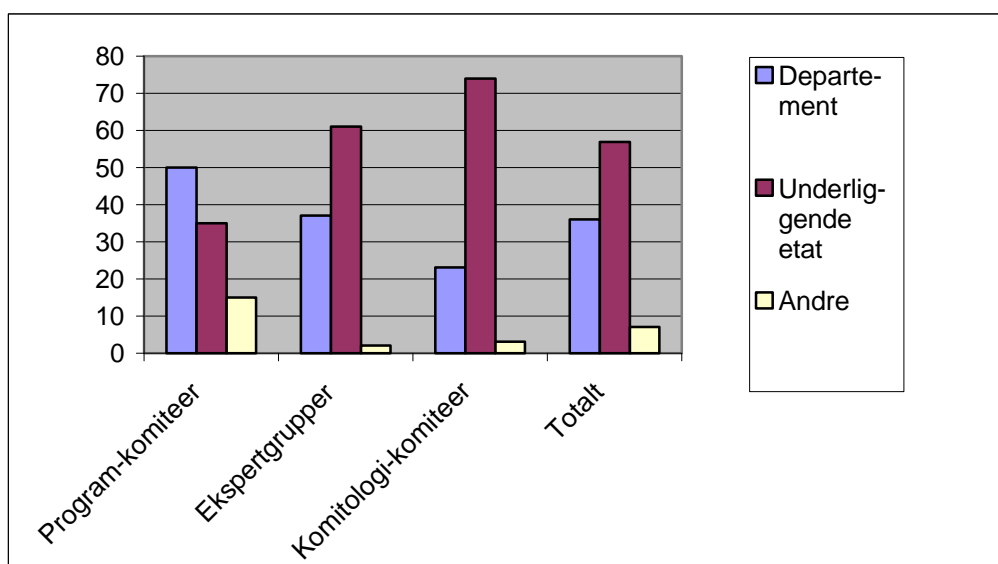
¹⁴ Universitets- og høyskolesektoren er her klassifisert som "andre" og ikke som underliggende etater.

kommunikasjon og samordning mellom departement og underliggende etater. På områder med sterk deltakelse fra departementene har vi behov for mer informasjon om hvordan deltakerne henter inn faglig dokumentasjon og innspill i forbindelse med sin deltakelse i EU-komiteer. Innenfor de sektorer som i stor grad er representert ved underliggende etater, vil det på sin side være interessant å se nærmere på forhold knyttet til rapporteringsrutiner og samordning av EØS-arbeidet. Dette kommer vil tilbake til i avsnitt 3.4.

Det er interessant å se nærmere på en eventuell sammenheng mellom hvilke virksomheter som deltar og hvilken type komité det dreier seg om. I utgangspunktet ville vi forvente at deltakelsen i ekspertgrupper i større grad enn i andre komiteer vil være ivaretatt av personer i underliggende etater.

Figur 3.1 Sammenheng mellom representasjonsmønster/ komitédeltakernes arbeidssted og type komité. Prosent.

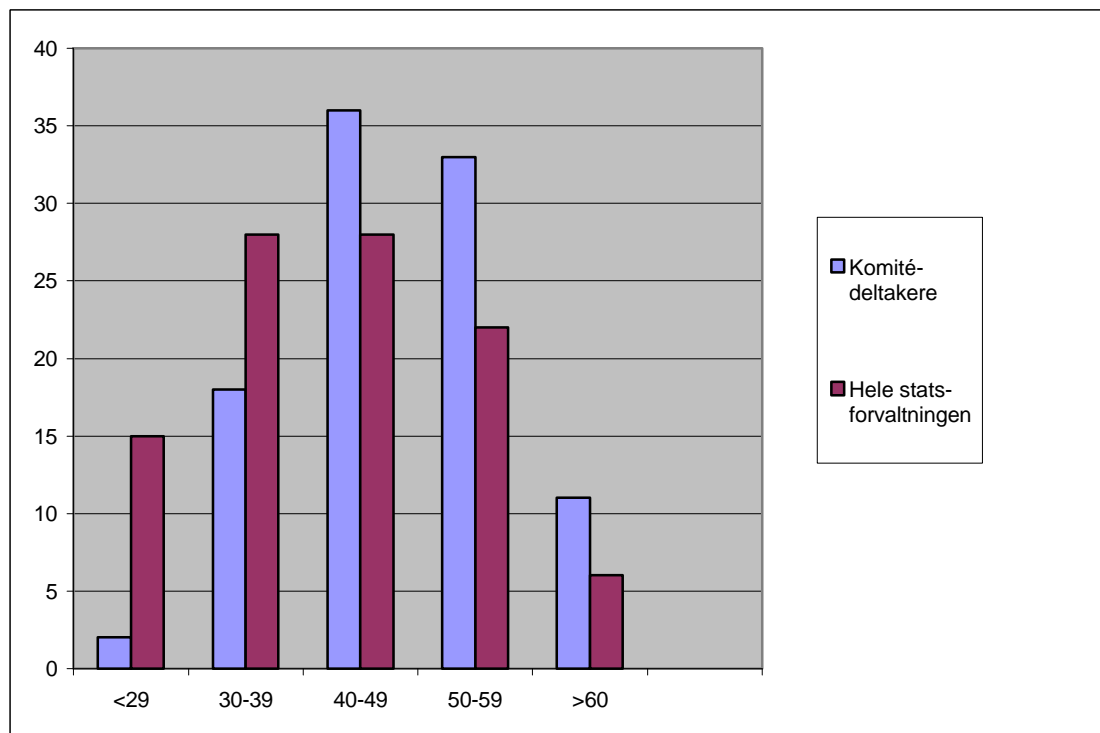
I programkomiteene ser vi at det særlig er departementsansatte som deltar. I ekspertgruppene kommer imidlertid underliggende etater inn i større grad. Når det gjelder komitologikomiteene ser vi at et klart flertall av komitédeltakerne kommer fra ulike underliggende etater. Samlet sett er det også en overvekt av personer fra underliggende etater blant komitédeltakerne. En forklaring på dette kan være at saksfeltene i ekspertgruppene og særlig i komitologikomiteene krever en meget spesialisert fagkompetanse. I og med at komitémedlemmene i komitologikomiteene formelt representerer sine nasjonale myndigheter aktualiseres spørsmålet om hvordan samordningen mellom departement og underliggende etater ivaretas.

3.2.2 Deltakernes alder og kjønn

Ser vi nærmere på alderssammensetningen til de tjenestemenn som deltar i EU-komiteene, ser vi at den største gruppen finner vi i intervallet 40-49 år (36 prosent). Den nest største gruppen (33 prosent) er i femtiårene. Vi ser at alderen gjennomgående ligger noe høyere enn for statsforvaltningen sett under ett.

Dette er i tråd med hva vi ville forvente; det er i første rekke personer med noe erfaring som deltar i internasjonalt komité-arbeid.

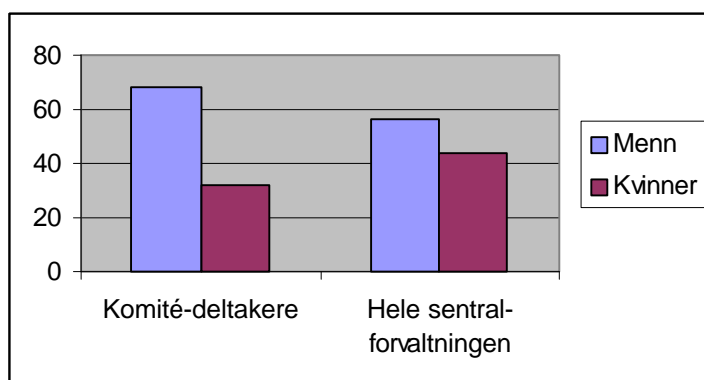
Figur 3.2. Komitédeltakernes alderssammensetning i forhold til statsforvaltningen sett under ett. Prosent.

Kilder: Statskonsults spørreundersøkelse og Lønnsstatistikk 1997 fra Statens sentrale tjenestemannsregister.

Også kjønns sammensetningen blant komitédeltakerne er noe skjev i forhold til i sentralforvaltningen for øvrig. Dette gjenspeiles i figuren nedenfor.

Figur 3.3. En sammenlikning av kjønnsfordelingen blant komitédeltakerne og i hele sentralforvaltningen. Prosent.

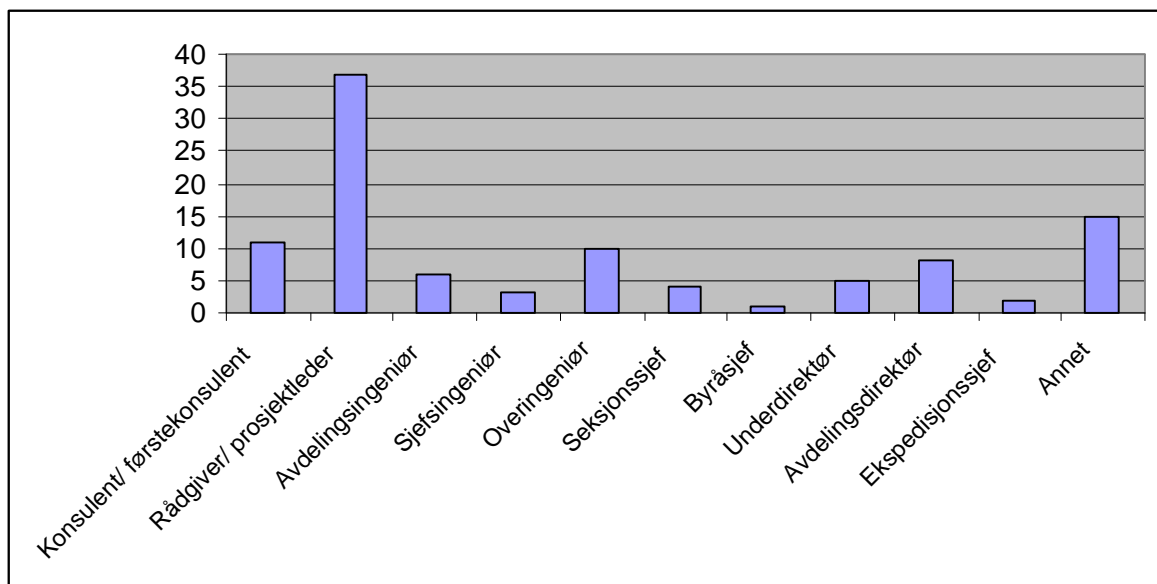
Kilder: Statskonsults spørreundersøkelse og St.prp. nr. 1 (1998-99), vedlegg 3.

Mens kvinneandelen i hele sentralforvaltningen er på 44 prosent, ser vi at bare 32 prosent av komitédeltakerne er kvinner. Ut fra datamaterialet er det vanskelig å peke på noen klare årsaker til denne skjevheten. Om gjennomsnittsalderen til komitédeltakerne hadde vært lavere, ville det være nærliggende å forklare en lav kvinneandel med at kvinner med små barn har mindre mulighet til å reise. Når hovedvekten av deltakelsen ligger på aldersgruppen 40-49 år svekkes denne "småbarnshypotesen". Møtefrekvensen i et flertall av komiteene er dessuten så lav (se avsnitt 3.4) at dette blir en lite tilfredsstillende forklaring.¹⁵

3.2.3 Deltakernes stilling

Vi har også sett på hvordan komitédeltakerne fordeler seg på ulike stillingskategorier.

Figur 3.4. Komitédeltakernes stilling. Prosent.

Vi ser at rådgiver/prosjektleder er den største stillingskategorien med 35 prosent. Det er en relativt liten andel av komitédeltakerne som har lederstillinger. Om vi regner seksjonssjef, byråsjef, underdirektør, avdelingsdirektør og ekspedisjonssjef som lederstillinger kommer vi opp i en andel på vel 20 prosent. I tillegg vil det trolig være personer i lederstillinger også blant sjefsingeniørene og overingeniørene. Likevel ser det ut til at antall personer i fagstillinger uten lederansvar er i overvekt blant komitédeltakerne. (Restkategorien omfatter bl.a. professorer, avdelingssjefer, tillitsvalgte, advokater, ambassaderåder).

¹⁵ Vi har også forsøkt å kontrollere for stillingsnivå ved å bare se på kvinneandelen i de stillingskategorier som er representert i vårt materiale (se 3.2.3). I disse stillingskategoriene i statsforvaltningen finner vi imidlertid en høyere kvinneandel enn i statsforvaltningen sett under ett. Komitédeltakernes stilling kan med andre ord ikke forklare den relativt lave kvinneandelen.

Det er rimelig å forvente at deltakernes stillingsnivå/kategori i noen grad vil påvirkes av hvilken type komité det er snakk om. Arbeidet i ekspertkomiteer og komitologikomiteer krever i stor grad spesialisert fagkunnskap. Vi vil derfor forvente at andelen av personer i fagstillinger vil være større i disse komiteene enn i programkomiteene. Gitt komitologikomiteenes status i beslutningsprosessen vil vi også forvente et større innslag av personer i lederstillinger i komitologikomiteene enn i de andre komitétypene.

Tabell 3.4 Sammenheng mellom type komité og deltakernes stilling. Prosent. (N=176)

Type komité	Lederstillinger	Fagstillinger	Saksbehandlere	Annet	Totalt (N)
Programkomiteer	20	-	56	25	101 (61)
Ekspertkomiteer	16	29	49	5	99 (55)
Komitologi komiteer	27	25	35	13	100 (60)
Totalt	21	18	47	15	101 (176)

Her er seksjonssjef, byråsjef, underdirektør, avdelingsdirektør og ekspedisjonssjef klassifisert som lederstillinger. Avdelingsingeniør, sjefsingeniør og overingeniør er klassifisert som fagstillinger. Rådgiver/prosjektledere og konsulent/førstekonsulent er klassifisert som saksbehandlerstillinger.

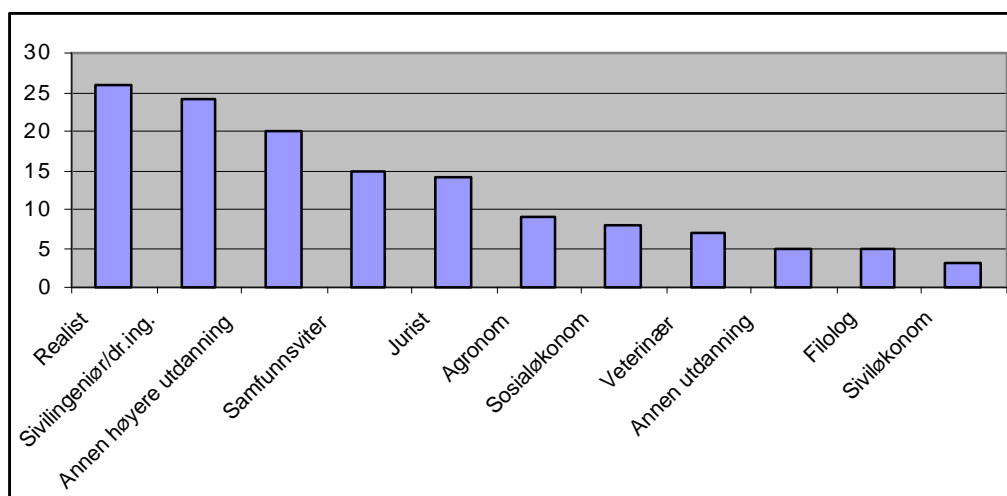
Av tabellen ser vi at andelen personer i fagstillinger er høyest i ekspertkomiteene. Vi får også bekreftet antakelsen om at komitologikomiteene har det største innslaget av personer i lederstillinger.¹⁶

3.2.4 Deltakernes utdanningsbakgrunn

En analyse av deltakernes utdanningsbakgrunn viser at en stor andel av komitédeltakerne har en utdanning av teknisk/ naturvitenskapelig karakter.

¹⁶ Det lave innslag av fagstillinger i programkomiteene har også en metodologisk forklaring. Vi vet at det i stor grad er departementsansatte som deltar i disse komiteene. I departementene finner vi i liten grad personer med fagstillinger slik de er definert her. For enkelthets skyld har vi valgt å klassifisere prosjektledere og rådgivere som saksbehandlerstillinger. Disse stillingene vil imidlertid ofte være av klar faglig/teknisk karakter. Tilsvarende er andelen personer i lederstillinger trolig høyere enn tabellen gir inntrykk av i og med at mange med tittelen sjefsingeniører og overingeniører også vil ha lederansvar.

Figur 3.5. Komitédeltakernes utdanningsbakgrunn. Antall komitédeltakere.

Kilde: Statskonsults spørreundersøkelse og Norges Statskalender 1998.

Realister og sivilingeniører/dr.ing. utgjør de største enkeltgruppene i materialet. Deretter følger samfunnsviter, jurister, agronomer, sosialøkonomer og veterinærer. Innenfor kategorien ”annen høyere utdanning” er det stor spredning. Denne gruppen omfatter andre ingeniører, farmasøyter, arkitekter, adjunker og personer med cand.mag.-grad.

3.2.5 Deltakernes ”fartstid” i komiteene

Det viser seg at en stor andel av komitédeltakerne har relativt lang ”fartstid” i komitéarbeidet. Foreløpig har EØS-avtalen virket i en for kort periode til at det er mulig å si noe meningsfylt om eventuelle variasjoner i ”utskiftningstakten” i komiteene. Jevnt over ser det ut til å være en viss kontinuitet i deltakelsen, noe som trolig er hensiktsmessig ut fra hensynet til deltakernes læring og nettverksbygging.

Tabell 3.5. Hvor lenge har du vært medlem/ observatør i denne komiteen?
Prosent (N=187)

Under 6 måneder	4
6 måneder – 1 år	16
1-2 år	32
3-4 år	39
5 år eller mer	10

3.3 Oppnevningsgrunnlag og formell rolle

I forrige avsnitt analyserte vi bakgrunnsvariabler og trekk ved de personene som deltar i komitéarbeidet i EU. Her vil vi gå nærmere inn på forhold rundt oppnevningen og deltakernes vurdering av egen rolle og status i komiteene.

Oppnevningen av personer som skal delta i internasjonalt komitéarbeid må betraktes som et viktig styringsmiddel. Det er derfor interessant å se i hvilken grad komitémedlemmene oppnevnes nasjonalt og i hvilken grad de oppnevnes direkte av Kommisjonen eller andre organer.

Tabell 3.6. Hvilken instans oppnevnte deg som medlem i denne komiteen? Prosent (N=187)

Kommisjonen	4
Overordnet nasjonal myndighet	84
Annet	6
Usikker	5

Vi ser at hele 84 prosent oppgir at de er oppnevnt av overordnet nasjonalt myndighet. Bare fire prosent oppgir at de er oppnevnt direkte av Kommisjonen. Henholdsvis fem og seks prosent oppgir en annen oppnevning sin instans eller at de er usikre på hvordan de ble oppnevnt.

Tallene gir inntrykk av at norske myndigheter i stor grad har kontroll med hvilke personer som deltar fra norsk side i EU-komiteer. Dette gjelder tilsynelatende uavhengig av om de norske deltakerne *formelt* sett deltar som eksperter, og ikke på vegne av nasjonale myndigheter. Materialet gir ikke grunnlag for å si noe om i hvilken grad Kommisjonen eller andre gjennom forslag og innspill er med på å påvirke oppnevningen av komitédeltakere.

På spørsmål om hva deltakerne oppfatter som sin formelle rolle i komiteen, oppgir over 90 prosent at de oppfatter dette som å være representant for norske myndigheter. Dette må sies å være et bemerkelsesverdig høyt tall når vi vet at nær en tredjedel av komiteene er ekspertgrupper. Disse deltar i den forberedende fasen der deltakerne i prinsippet skal være uavhengige fageksperter. Dette må forstås på bakgrunn av EFTA-statenes særstilling i EØS-arbeidet. EFTA-land som ikke har tilgang til vedtaksfasen der nye rettsaker er til behandling i Rådet og Europaparlamentet, vil i større grad være avhengig av å aktivt bruke innflytelsesmulighetene i den forberedende fasen. Som tidligere nevnt vil deltakelse i ekspertgruppene åpne en viktig informasjonskanal fra Kommisjonen. I tillegg gis det her muligheter til å klargjøre og kommunisere nasjonale posisjoner på et tidlig stadium i prosessen. Dette perspektivet understrekes ofte fra Utenriksdepartementets side og har åpenbart også en solid forankring i fagdepartementer og underliggende etater.

Tabell 3.7. Hva er din formelle rolle i denne komiteen? Prosent. (N=187)

Representant for norske myndigheter	91
Uavhengig fagekspert	5
Annet	3
Usikker	1

Av 187 svar er det bare ni personer som oppfatter seg som uavhengige fagekspertes i komiteen. Ser vi nærmere på disse svarene, ser det ut som om institusjonstilknytning har større betydning enn hvilken type komité det her dreier seg om. Blant de ni svarene finner vi fire personer fra arbeidslivets parter, én fra et universitet, én fra et statsforetak, to fra underliggende etater og bare én fra et departement. Disse personene deltar dels i ekspertkomiteer (2), dels i programkomiteer (3) og komitologikomiteer (3).¹⁷ Det er med andre ord et gjennomgående trekk hos de ansatte i sentralforvaltningen at de oppfatter seg som representanter for nasjonale myndigheter, *uavhengig av hvilken type komité de deltar i*.

Også i medlemslandene vil ekspertenes uavhengighet i ekspertgruppene kunne være mer formell enn reell, avhengig av saksområde og politisk betydning. Det er likevel rimelig å forvente at en større andel av komitémedlemmer fra EUs medlemsland vil oppfatte sin rolle først og fremst som uavhengige fagekspertes.

Vi har sett at type komité eller det juridiske grunnlaget for den norske deltakelsen har liten eller ingen betydning for rolleoppfatningen. Det er imidlertid rimelig å tro at komitétype vil ha betydning for hvilken formell status komitédeltakere fra EFTA-land får internt i komiteen. Komiteene under Kommisjonen er EU-komiteer som på en eller annen måte er involvert i gjennomføring, forvaltning og utvikling av regelverket i EU. Bakgrunnen for EFTA-statenes deltakelse er at man ønsker å sikre grunnlaget for lik regelverksutvikling på EU- og EFTA-siden. Som ikke-medlemmer er det rimelig å forvente at deltakere fra EFTA-statene i stor grad vil ha status som observatører i EUs interne komiteer.

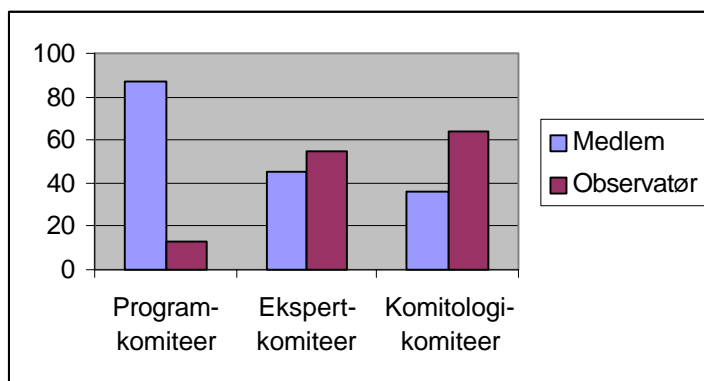
Den sterkeste innflytelsen vil vi forvente å finne i programkomiteene. Når EFTA-statene bidrar til finansieringen av programmene skal EFTA-statenes status, som nevnt i kapittel 2, ”fullt ut ta hensyn til tilskuddene”.¹⁸ Den laveste grad av innflytelse er det rimelig å forvente i komitologikomiteene, som jo er etablert for å ivareta medlemsstatenes interesser.

---

¹⁷ Mangler data om komitétype på én av komiteene.

¹⁸ EØS-avtalen art. 81B.

Figur 3.6 Komitédeltakernes formelle status i ulike komitétyper. Prosent. (N=182).

Figuren viser hvordan andelen av komitédeltakere med medlemsstatus synker fra nesten 90 prosent i programkomiteene, til 45 og 36 prosent i henholdsvis ekspertkomiteene og komitologikomiteene. Sett under ett oppgir 56 prosent av deltakerne at de har status som *medlemmer* i komiteene.

3.4 Samarbeid, samordning, kontaktmønstre

I dette avsnittet vil vi analysere forhold som berører arbeidsformer i komiteene, nasjonal og internasjonal samordning samt kontaktmønstre blant komitédeltakerne.

3.4.1 Møteinnkalling

Informasjonshåndteringen er en vesentlig side ved deltakelsen i komitéarbeidet i EU. Utilfredsstillende informasjonstilgang ble oppgitt som et problem i en norsk undersøkelse av EU/EØS-arbeidet i departementene fra 1995. Problemet ble forsterket etter interimperioden høsten 1994. Flere av informantene oppga at de ofte selv måtte sjekke når det skulle være møter der man etter EØS-avtalen hadde rett til å delta, og at det ikke var uvanlig at de selv måtte ta initiativ for å skaffe de nødvendige sakspapirene.¹⁹ Problemer med dokumentflyten bekreftes også i en nyere svensk undersøkelse av svenske statstjenestemenns erfaringer med EU-arbeidet etter ett år som medlemmer. Hele 35 prosent oppga at de helt eller i stor grad var enige i at det var vanskelig å få tilgang til informasjon og dokumenter fra Kommisjonen.²⁰ Med dette som utgangspunkt må det være viktig å hindre forsinkelser i informasjonsflyten fra Kommisjonen til komitédeltakerne. Det er derfor interessant å se nærmere på rutiner for utsendelse av innkalling og sakspapirer.

¹⁹ EU/EØS-arbeidet i departementene. En analyse av organisering og arbeidsformer. Statskonsult Rapport 1995:15.

²⁰ Ett år med EU: Svenska statstjänstemäns erfarenheter av arbetet i EU. SOU 1996:6.

Tabell 3.7. Fra hvilken instans mottar du vanligvis innkalling og sakspapirer?
Prosent. (N=136)

Direkte fra Kommissjonen	78
Fra EFTA-sekretariatet	10
Fra departement/ overordnet myndighet	7
Annet	4

Vi ser at hele 78 prosent av deltakerne mottar innkalling og sakspapirer direkte fra Kommissjonen. Flere oppgir at de mottar dokumentene fra flere instanser, men at de først mottas direkte fra Kommissjonen. Det ser altså ut til at eventuelle forsinkelser i informasjonsflyten i liten grad kan knyttes til det nasjonale apparatet.

3.4.2 Møtefrekvens

Møtefrekvensen i komiteene gir en indikasjon på aktivitetsnivået i den enkelte komité. Samtidig vil møteaktiviteten gi et inntrykk av ressursbruk og ressursbehov i forbindelse med komitéarbeidet. Vi stilte derfor spørsmål om møtefrekvensen i komiteene og om hvor mange møter informantene selv hadde deltatt i løpet av det siste året. Vi har fordelt svarene på ulike spesialutvalg for å få et inntrykk av eventuelle sektorvariasjoner.

Tabell 3.9. Hvor mange møter har det vært i denne komiteen det siste året (1.7.97-1.7.98)? Antall komitédeltakere.

Spesialutvalg	0	1-2	3-5	6-10	>10	N
Forskning og utvikling	-	5	18	7	-	30
Post og telekommunikasjonstjenester	-	4	2	3	-	9
Transport	-	12	4	-	1	17
Landbruk	-	1	1	3	5	10
Personbevegelse, arbeidsliv og miljø	-	5	3	-	-	8
Små og mellomstore bedrifter	-	-	1	-	-	1
Næringsmidler	1	2	3	3	-	9
Tekniske handelshindringer	1	13	15	1	1	31
Offentlige innkjøp	-	1	7	-	-	8
Utdanning	-	10	6	-	-	16
Energi	-	-	6	1	-	7
Forbrukerspørsmål	-	1	-	2	-	3
Miljø	2	21	9	1	-	33
Kultur	-	6	-	-	-	6
Reiseliv	-	-	1	-	-	1
Totalt	4	81	76	21	7	189

Vi ser at nær halvparten av informantene oppgir at møtefrekvensen ligger på ett til to møter, mens 76 deltakere (38 prosent) oppgir at det har vært mellom tre og fem møter. Den største møtefrekvensen (flere enn ti møter) finner vi i komiteer

på områdene transport, landbruk og tekniske handelshindre, men vi finner komiteer med mellom seks og ti møter på flere områder.

Vi stilte også spørsmål om komitédeltakernes egen møtedeltakelse.

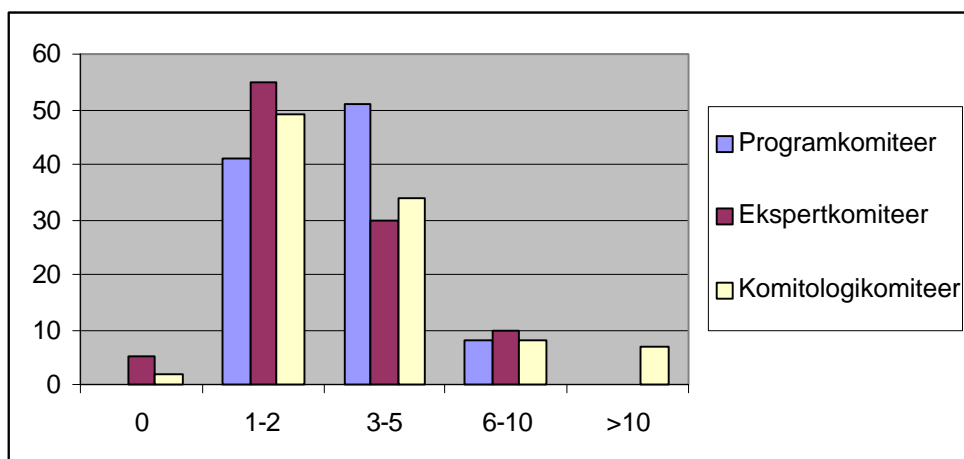
Tabell 3.10. Hvor mange av disse møtene deltok du på ? Antall komitédeltakere.

Spesialutvalg	0	1-2	3-5	6-10	>10	Totalt
Forskning og utvikling	1	6	19	5	-	31
Post og telekommunikasjonstjenester	-	4	3	2	-	9
Transport	2	14	1	-	-	17
Landbruk	-	1	1	5	2	9
Personbevegelse, arbeidsliv og miljø	-	5	3	-	-	8
Små og mellomstore bedrifter	-	1	-	-	-	1
Næringsmidler	1	3	4	1	-	9
Tekniske handelshindringer	2	13	15	1	-	31
Offentlige innkjøp	-	3	5	-	-	8
Utdanning	1	12	4	-	-	17
Energi	-	6	1	-	-	7
Forbrukerspørsmål	1	-	-	2	-	3
Miljø	5	22	6	-	-	33
Kultur	-	6	-	-	-	6
Reiseliv	-	-	1	-	-	1
Totalt	13	97	63	15	2	(190)

Om vi sammenholder tallene i denne tabellen med tallene i tabell 3.9, ser vi at det gjennomgående ser ut til at det er god deltakelse fra norsk side i de aktuelle komitemøtene.

Vi har også sett nærmere på om møtefrekvensen varierer i de ulike komitétypene. Dette vises i figur 3.7.

Figur 3.7 Antall møter i ulike typer komiteer i løpet av det siste året. Prosent.

Vi ser at det i de fleste ekspertkomiteer og komitologikomiteer er relativt få møter (1-2). Samtidig ser vi at de komiteene der det er flest møter (flere enn 10) er komitologikomiteer. I programkomiteene ser vi at det i løpet av det siste året var mellom tre og fem møter i vel halvparten, mens det var få komiteer av denne typen som hadde flere enn fem møter.

3.4.3 Internasjonale kontaktmønstre

For å få et inntrykk av forvaltningens internasjonale kontaktmønstre har vi spurt komitédeltakerne om hvor ofte de har hatt kontakt med en ulike EU/EØS-organer og andre organer i utlandet.

Tabell 3.11. Hvor ofte har du det siste året (1.7.97-1.7.98) i forbindelse med arbeidet i komiteen hatt kontakt med følgende instanser i utlandet (utenom møtene)? Prosent.

	Stort sett hver uke eller oftere	Stort sett hver måned	Noen få ganger	Aldri/ ikke aktuelt	(N)
Norges faste delegasjon i Brussel	3	13	58	25	(173)
EU-kommisjonen/ generaldirektoratene/underliggende organer	1	15	52	31	(175)
EUs ministerråd/COREPER/underliggende arbeidsgrupper og komiteer	0	0	9	91	(151)
EØS- og EFTA-organer	5	8	49	38	(168)
Nordiske statlige samarbeidsorganer	0	8	36	56	(158)
Svenske, danske eller finske myndigheter	1	14	62	23	(173)
Myndigheter i EU-land utenom Norden	0	4	39	56	(160)
Fagmiljøer i Sverige, Danmark eller Finland	0	11	44	45	(167)
Fagmiljøer i EU-medlemsland utenom Norden	1	4	30	64	(164)

Her er det verdt å merke seg at andelen av komitédeltakere som oppgir at de har jevnlig kontakt (månedlig eller oftere) med Kommisjonen er like stor som andelen som oppgir å ha jevnlig kontakt med EU-delegasjonen. Dette er også de to organer som komitédeltakerne samlet sett har mest kontakt med "ute". Det er - ikke overraskende - bare en liten andel (ni prosent) som oppgir å ha hatt kontakt med Rådet noen få ganger i løpet av det siste året.

Når et forslag fra Kommisjonen går over til formell behandling i Rådet og Europaparlamentet, har EFTA-statene ingen direkte tilgang til beslutningsprosessen. Spesielt i denne fasen ville man kanskje forvente at det i mange saker vil være høy aktivitet på EFTA-siden. Det er imidlertid bare 13 prosent av komitédeltakerne som oppgir at de har kontakt med EFTA- og EØS-organer hver måned eller oftere. Nær 40 prosent av deltakerne svarer at de aldri har slik kontakt eller at det ikke er aktuelt å ha slik kontakt i forbindelse med komitéarbeidet.

Den nordiske dimensjon ved EU-arbeidet blir ofte framhevet, ikke minst fra Utenriksdepartementets side. Det er tatt til orde for et nordisk "early warning" eller "tidlig varslings"-system der hensikten er på et tidlig stadium å identifisere

---

EU/EØS-saker som kan være politisk kontroversielle. Slik vil man søke å forhindre unødige konflikter mellom de nordiske land og sikre at saker til behandling i EU og EØS av fellesnordisk betydning drøftes i en nordisk ramme. Av tabellen ser vi at nordiske statlige samarbeidsorganer framstår som lite viktige i forbindelse med komitédeltakelsen i EU. 56 prosent av tjenestemennene oppgir at de aldri har kontakt med slike organer. Ser vi derimot på bilaterale kontakter med svenske, danske eller finske myndigheter, ser vi at andelen av komitédeltakere som har kontakt månedlig eller oftere blir større.

Det er også tydelig at kontakten med de nordiske land har en langt mer framtrædende rolle enn kontakten med andre EU-land. Mens 15 prosent oppgir at de har kontakt med myndigheter i nordiske land månedlig eller oftere, er det tilsvarende tallet i forhold til EU-land utenom Norden bare fire prosent. Videre finner vi at kontakten med fagmiljøer i nordiske land er vesentlig tettere enn kontakten med fagmiljøer i andre medlemsland i EU. Materialet gir dessverre ingen mulighet til å analysere hvilke former for kontakt det her dreier seg om og på hvilken måte kontakten med nordiske land har betydning i forhold til å øve innflytelse i EU og EØS. En konklusjon må likevel være at de nordiske *institusjonene* ser ut til å ha begrenset betydning, mens kontakten med myndigheter og fagmiljøer er av stor betydning. Videre kan vi konkludere med at aktiviteten på den nordiske arenaen sett under ett har et betydelig omfang i forbindelse med deltakelse i EU-komiteer. Ikke minst fordi Norge ikke har adgang til å delta i den formelle behandlingen i Rådet og Europaparlamentet, blir det viktig å ha kontakt med de nordiske medlemsland som har adgang til alle deler av beslutningsprosessen.

3.4.4 Nasjonale kontaktmønstre

Hittil har vi sett at norske tjenestemenn deltar i en rekke ulike komiteer under Kommisjonen. Mange av disse komiteene har en sentral rolle i beslutningsprosessen i EU på områder som er av stor interesse for norsk politikk. Vi har sett at de norske komitédeltakerne i stor grad arbeider i ytre etater, og at komitédeltakerne i stor grad er personer i ulike fagstillinger. Mange av komitédeltakerne har utstrakt kontakt mot Kommisjonen og mot myndigheter i nordiske land. Når det gjelder informasjonsflyten oppgir nær 80 prosent at de mottar innkalling og sakspapirer direkte fra Kommisjonen. Alt dette aktualiserer en rekke spørsmål knyttet til nasjonal samordning av den norske komitédeltakelsen. I hvilken grad og på hvilken måte ivaretas samordningen horisontalt og vertikalt? Hvilke rapporteringsrutiner følges? Hvordan kommuniseres politiske signaler og retningslinjer på nasjonalt nivå til fagpersoner i EU-komiteene?

Spesialutvalgene og Koordineringsutvalget ble opprettet blant annet for å sikre en samordning av EU/EØS-arbeidet i forvaltningen uten en omorganisering av den eksisterende forvaltningsstrukturen. Vi har stilt spørsmål om komitédeltakernes kontaktmønstre i forhold til disse tverrdepartementale utvalgene. Videre har vi undersøkt kontaktmønstre i forhold til samordningsorgan mellom departement og underliggende etater, interne koordineringsutvalg samt nasjonale prosjekt-, arbeids- eller referansegrupper.

Tabell 3.12. Hvor ofte har du i løpet av det siste året (1.7.97-1.7.98) deltatt i noen av følgende nasjonale utvalg, arbeidsgrupper eller prosjektgrupper i forbindelse med arbeidet i komiteen? Prosent.

	Hver måned eller oftere	Noen få ganger	En gang	Ikke deltatt/ ikke aktuelt	(N)
Koordineringsutvalget (interdepartementalt)	1	12	2	84	(153)
Spesialutvalg (interdepartementalt)	5	20	7	68	(163)
Samordningsorgan mellom departement/ underliggende etat	1	25	7	67	(161)
Internt koordineringsutvalg (egen virksomhet)	12	20	7	61	(165)
Nasjonale prosjekt/ arbeids- eller referansegrupper	3	35	3	60	(158)

Her ser vi at bare et fåtall av komitédeltakerne har vært i kontakt med Koordineringsutvalget, som er samordningsorganet på embetsmannsnivå. Slik kontakt vil være mest aktuelt i forbindelse med samordning av sentralforvaltningens posisjoner før en sak kommer opp i EØS-komiteen. Koordineringsutvalget møtes som regel månedlig, en uke før møtene i EØS-komiteen. Det er i og for seg naturlig at kontakten her er relativt begrenset.

I det løpende EØS-arbeidet vil vi forvente at samordningen mellom departementene ivaretas gjennom spesialutvalgene. Det er derfor overraskende at nær 70 prosent av komitédeltakerne oppgir at de ikke har vært i kontakt med et spesialutvalg i løpet av året. I henhold til de gjeldende retningslinjene for departementenes arbeid med EØS-saker heter det at spesialutvalgene skal møtes "etter den rytme som er nødvendig for å kunne vurdere og følge opp EØS-relevante forslag som er under arbeid i, eller er fremsatt av Kommisjonen. Det ansvarlige departement skal ved hjelp av spesialutvalgene sikre at alle sider ved en sak blir belyst".²¹

Statskonsult fant i 1995 at det var store variasjoner i aktivitetsnivået i de ulike spesialutvalgene. Man konkluderte derfor med at det var behov for en gjennomgang av spesialutvalgenes saksfelt med sikte på å justere dem og/eller antallet saksfelt.²² Mot denne bakgrunn vil det være interessant å se om spørreundersøkelsen kan bekrefte variasjoner mellom spesialutvalgene, og om aktivitetsnivået fra 1995 gjenspeiles i dagens situasjon.

²¹ Rundskriv til departementene 97/1259 . "Regjeringens og departementenes arbeid med EØS-saker og enkelte WTO-saker".

²² "EU/EØS-arbeidet i departementene: En analyse av organisering og arbeidsformer". Statskonsult Rapport 1995:15.

I 1995 ble spesialutvalgene delt i tre kategorier:

I fem av utvalgene ble aktiviteten oppfattet som meget nyttig. Dette gjaldt spesialutvalgene *energi, forskning og utvikling, konkurransesaker, miljø og offentlige innkjøp*. Spesialutvalgene i denne kategorien hadde disse fellestrekkene:

- aktuelle saker var under utvikling på området
- utvalget arbeidet aktivt med utarbeidelsen av norske standpunkter (også i forhold til deltakelse under Kommisjonen)
- departementene i utvalget var berørt av politikkområdets utvikling
- det var god overensstemmelse mellom saksområdene for utvalget og departementene som deltok.

I åtte av utvalgene ble ordningen oppfattet som overveiende nyttig, men det ble gitt uttrykk for kritiske synspunkter på utvalgenes sammensetning og arbeidsform. Spesialutvalg i denne kategorien var *fiskeri, immaterialrett, kommunikasjoner, personbevegeliget, arbeidsliv og arbeidsmiljø, reiseliv, tekniske handelshindringer, trygd og helse samt utdanning*.

I fem av utvalgene var erfaringene overveiende negative. *Forbrukerspørsmål, kapitalbevegelser og finansielle tjenester, landbruk, små og mellomstore bedrifter samt transport* var utvalg som ble plassert i denne kategorien. Felles for disse var at det var så stor spennvidde i sakene at det ikke var aktuelt med møte i utvalget eller at det var mangel på aktuelle saker å behandle i utvalget.

Mot denne bakgrunnen vil vi se nærmere på hvordan møteaktiviteten fordeler seg på ulike spesialutvalg i 1998.

Tabell 3.13. Komitédeltakernes deltakelse i spesialutvalgene i løpet av det siste året. Antall komitédeltakere.

	Hver måned/ oftere	Noen få ganger	En gang	Ikke deltatt/ ikke aktuelt	Totalt
Forskning og utvikling	-	10	1	13	24
Post- og telekommunikasjonstjenester	1	6	-	1	8
Transport	-	2	-	12	14
Landbruk	-	-	-	8	8
Personbevegelse, arbeidsliv og miljø	-	-	-	6	6
Små og mellomstore bedrifter	-	-	1	-	1
Næringsmidler	-	-	-	8	8
Tekniske handelshindringer	2	2	1	19	24
Offentlige innkjøp	-	1	-	6	7
Utdanning	2	-	-	12	14
Energi	2	2	-	1	5
Forbrukerspørsmål	-	-	-	3	3
Miljø	1	6	1	14	22
Kultur	-	-	6	-	6
Reiseliv	-	1	-	-	1
Totalt	8	30	10	103	151

Vi ser at de komitédeltakerne som oppgir at de har deltatt i møter i spesialutvalgene hver måned eller oftere hører til under spesialutvalgene for post- og telekommunikasjonstjenester, tekniske handelshindringer, utdanning, energi og miljø. Spesialutvalgene for energi og miljø ble oppfattet som meget nyttige også i undersøkelsen fra 1995. I den samme studien ble utvalgene for utdanning og tekniske handelshindringer plassert i mellomkategorien. Av tabellen over ser vi også at det er stor variasjon innenfor disse områdene. Et lite antall komitédeltakere oppgir aktiv deltakelse i utvalgene mens et større antall komitédeltakere ikke har møtt i spesialutvalgene.

I 1995 ble også spesialutvalget for kommunikasjoner (post- og telekommunikasjonstjenester) plassert i mellomkategorien. Tabellen over gir imidlertid inntrykk av et gjennomgående høyt aktivitetsnivå i dette utvalget. En mulig forklaring er at det i løpet av de siste årene har vært flere aktuelle saker under utvikling på dette området. Det gjelder blant annet utarbeidelsen av et nytt direktiv for teleterminaler og radioutstyr, implementering av telereguleringen og arbeidet med elektronisk signatur.

Innenfor noen av områdene finner vi at komitédeltakerne i stor grad oppgir at de sjelden eller aldri har møtt i spesialutvalgene. Det gjelder særlig komiteer på feltene landbruk, personbevegelse, arbeidsliv og -miljø, næringsmidler og forbrukerspørsmål. Landbruk og forbrukerspørsmål var også blant utvalgene som i 1995 rapporterte om overveiende negative erfaringer. Næringsmidler er et

nytt spesialutvalg som er kommet til etter 1995. Det er ikke mulig ut fra dette materialet å gi noen forklaring på det lave kontaktnivået i dette utvalget. Det samme gjelder utvalget for personbevegelse, arbeidsliv og –miljø, som i 1995 ble plassert i mellomkategorien. På transportområdet var erfaringene overveiende negative i 1995, og vi finner også her at bare to komitédeltakere oppgir at de har møtt i spesialutvalget i løpet av det siste året.

For å oppsummere i forhold til spesialutvalgene kan vi si at hovedinntrykket fra 1995-undersøkelsen blir bekreftet. Det er tilsynelatende stor variasjon når det gjelder aktivitetsnivået i utvalgene, noe som kan tale for at det fremdeles er behov for en gjennomgang av utvalgenes sammensetning og saksområder.

Når det gjelder samordning mellom departementer og underliggende etater, kan vi se av tabell 3.12 at en stor andel (67 prosent) av komitédeltakerne ikke har møtt i noe slikt samordningsmøte i løpet av det siste året. Også her er det interessant å gå nærmere inn på eventuelle variasjoner mellom saksfeltene.

Tabell 3.14 Antall komitédeltakere som har møtt i samordningsorgan for departement og underliggende etat i løpet av det siste året. Fordelt på spesialutvalg/ saksfelt.

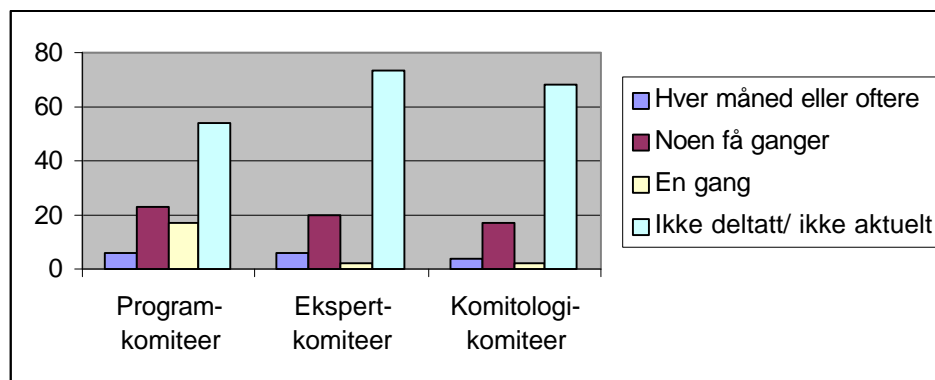
Spesialutvalg/ saksfelt	Hver måned/ oftere	Noen få ganger	En gang	Ikke deltatt/ ikke aktuelt	Totalt
Forskning og utvikling	-	10	1	11	22
Post- og telekommunikasjonstjenester	-	1	-	3	4
Transport	-	4	3	9	16
Landbruk	-	2	1	7	10
Personbevegelse, arbeidsliv og miljø	-	1	-	6	7
Små og mellomstore bedrifter	-	-	-	1	1
Næringsmidler	-	-	1	7	8
Tekniske handelshindringer	1	5	3	15	24
Offentlige innkjøp	-	-	1	6	7
Utdanning	1	4	1	9	15
Energi	-	1	-	4	5
Forbrukerspørsmål	-	-	-	3	3
Miljø	-	6	-	25	31
Kultur	-	6	-	-	6
Reiseliv	-	-	-	1	1
Totalt	2	40	11	107	160

Vi finner også her store variasjoner. Bare to komitédeltakere møter i samordningsorganer mellom departement og underliggende etat hver måned eller oftere. Innenfor de områdene som deltar i flest komiteer (forskning og utvikling, transport, miljø og tekniske handelshindringer) finner vi noen deltakere som oppgir at de har møtt i samordningsorgan ”noen få ganger”. Innenfor alle områdene, med unntak av kultur, finner vi likevel at et flertall av komitédeltakerne ikke har hatt slike møter. Personbevegelse, arbeidsliv og –

miljø, næringsmidler, offentlige innkjøp og energi er spesialutvalg med svært få eller ingen samordningsmøter. På energisiden er behovet for slike møter kanskje ikke så stort i og med at det i all hovedsak er departementsansatte som deltar i komitéene. (I vårt materiale er samtlige deltakere innenfor energisektoren departementsansatte). På andre områder vet vi at det i stor grad er tjenestemenn fra underliggende etater som deltar. Det gjelder ikke minst innenfor næringsmiddelområdet og innenfor offentlige innkjøp. Resultatet blir kanskje særlig oppsiktsvekkende når vi vet at det store flertall av komitédeltakerne oppfatter seg som representanter for nasjonale myndigheter. Det ville i den sammenheng være interessant å gå nærmere inn på underliggende etaters rolle i utformingen av nasjonale posisjoner i forbindelse med EØS-arbeidet. Videre er det behov for å gå nærmere inn på hva komitédeltakerne faktisk legger i begrepet *nasjonal representant*. Sett fra deltakernes side vil dette ikke nødvendigvis være ensbetydende med å ivareta nasjonale interesser med klar forankring hos politisk ledelse.

Man kunne tenke seg at deltakelse i spesialutvalg ville være forskjellig i ulike typer komiteer. For eksempel er det sannsynlig at det er et svakere behov for slik samordning i ekspertkomiteene, der deltakerne i prinsippet deltar som uavhengige fageksperter. Materialet bekrefter at en noe større andel av deltakere i ekspertkomiteer ikke har deltatt i samordningsorganer i løpet av det siste året. Ut over dette er det tilsynelatende liten variasjon mellom de ulike komitétypene.

Figur 3.8. Sammenheng mellom komitétype og deltakelse i samordningsorgan for departement og underliggende etat. Prosent.

Nå er ikke deltakelse i samordningsmøter alene noe godt mål på samordningsgraden mellom departementene og deres underliggende etater. Samordningen kan også foregå gjennom løpende uformell kontakt, gjennom utveksling av skriftlig dokumentasjon, rapporteringsrutiner m.m. Et klart definert mandat og avgrensning av handlingsrommet for komitédeltakerne kan også bidra til å redusere behovet for formelle møter. Det er derfor relevant i denne sammenheng å gå inn på andre former for samordning.

3.4.5 Bruk av rammenotat

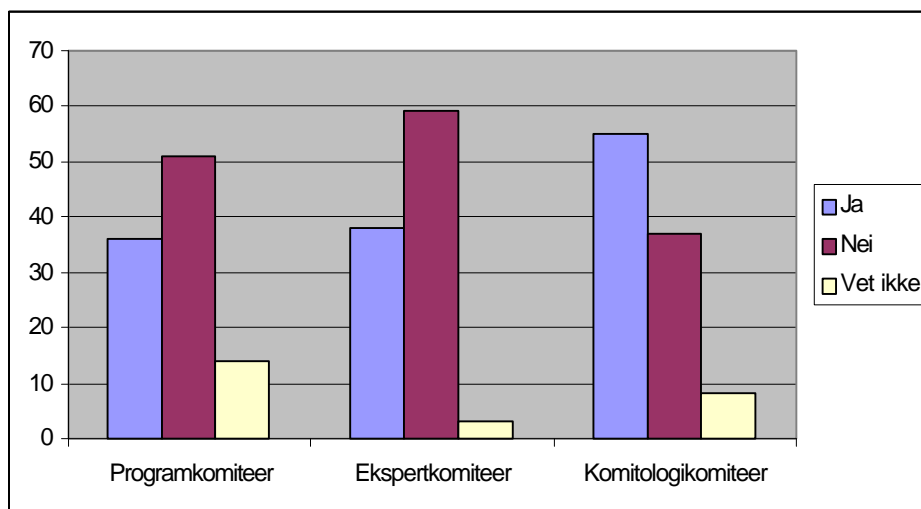
I gjeldende retningslinjer for EØS-arbeidet heter det at ansvarlig departement i samråd med det relevante spesialutvalg skal utarbeide *rammenotater* for forslag til rettsakter og andre EU/EØS-relaterte saker av betydning for norske interesser. Rammenotat skal utarbeides straks man får kjennskap til at Kommisjonen forbereder et slikt forslag. Om man ikke tidligere har fått kjennskap til forslaget (for eksempel gjennom deltakelse i forberedende ekspertgrupper), skal rammenotatet utarbeides så snart forslaget er fremmet av Kommisjonen. Rammenotatene skal utgjøre et grunnlag for arbeidet med å formulere norske posisjoner gjennom løpende oppdatering på sakenes innhold og status i beslutningsprosessen. Rammenotatene er derfor tenkt å ha en viktig samordningsfunksjon i EØS-arbeidet.

Tabell 3.15. Er det i løpet av det siste året blitt utarbeidet rammenotat i forbindelse med arbeidet i denne komiteen? Prosent. (N=185)

	%
Ja	42
Nei	49
Usikker	9
Totalt	100

Vi ser at vel 40 prosent av komitédeltakerne oppgir at det er utarbeidet rammenotat i forbindelse med deres arbeide i komiteen. Her finner vi imidlertid en viss variasjon i materialet. I programkomiteer og ekspertkomiteer er det i underkant av 40 prosent som oppgir at det er utarbeidet rammenotat. I komitologikomiteene finner vi derimot at over halvparten oppgir at det er utarbeidet rammenotat. Isolert sett antyder dette en noe sterkere samordning ved hjelp av rammenotater i komitologiarbeidet enn i forbindelse med deltakelse i andre typer komiteer.

Figur 3.9. Bruken av rammenotat i de ulike komitétypene. Prosent.

Vi stilte også spørsmål om *hvor mange* rammenotater som eventuelt var utarbeidet.

Tabell 3.16. Antall rammenotater som er utarbeidet i forbindelse med komitéarbeidet i løpet av det siste året. Prosent. (N=64)

	%
1-2	43
3-5	13
6-10	5
>10	3
Totalt	100

Det er vanskelig å foreta noen vurdering av rammenotatenes samordnende funksjon ut fra dette tallmaterialet. Vi får et inntrykk av omfanget av bruken av rammenotat, og vi ser at rammenotater er noe mer brukt i forbindelse med arbeid i komitologikomiteer enn i andre komiteer. Det ville imidlertid være interessant å kunne gå nærmere inn på betingelsene for at bruken av rammenotater skal kunne fungere som et hensiktsmessig virkemiddel.

3.4.6 Politiske retningslinjer

En av konklusjonene i Statskontorets studie av EU-medlemskapets effekter på svensk statsforvaltning var at det var behov for å styrke arbeidet med overordnede policyspørsmål for EU-arbeidet. Underliggende etater følte i mange tilfeller at det var behov for klarere formuleringer av svenske standpunkter i forbindelse med komitédeltakelsen.²³ Mangel på tydelige signaler kan føre til at det blir vanskelig å framføre og ivareta nasjonale interesser på et tidlig stadium i beslutningsprosessen. Det kan også forekomme at tjenestemenn kan presentere standpunkter som mangler politisk forankring. Vi har spurt i hvilken grad komitédeltakerne føler at det foreligger klare politiske retningslinjer for deres arbeide.

Tabell 3.17. I hvilken grad vil du si at det foreligger klare retningslinjer fra regjeringen eller departementets politiske ledelse når det gjelder saker innenfor komiteens arbeidsområde? Prosent. (N=187)

	%
I stor grad	13
I noen grad	28
I liten grad	41
Ikke relevant	14
Vet ikke	4
Totalt	100

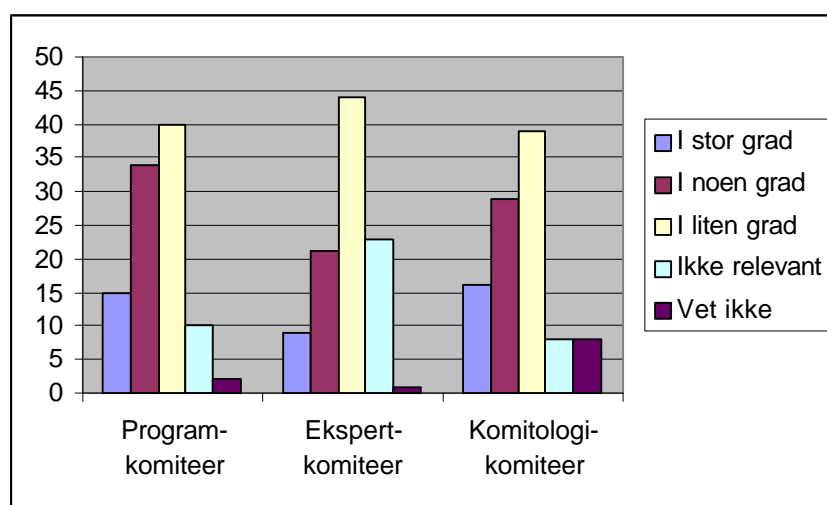
Vi ser altså at bare 40 prosent av komitémedlemmene opplever at det i noen eller i stor grad foreligger klare retningslinjer fra regjeringen eller departementets politiske ledelse. Når de samtidig i stor grad oppfatter seg selv som representanter for nasjonale myndigheter, kan dette tallet virke lavt.

---

²³ *EU-medlemskapets effekter på svensk statsförvaltning*. Statskontoret 1996:7.

Også her vil vi forvente å finne en viss variasjon mellom ulike typer komiteer. Det er rimelig å anta at deltakere i ekspertkomiteene i mindre grad enn i andre komiteer vil oppleve å ha klart formulerte retningslinjer for komitéarbeidet. Dette bekreftes i noen grad av materialet. I ekspertkomiteene er det bare 30 prosent som oppgir at slike retningslinjer foreligger i ”noen” eller i ”stor” grad. For komitologikomiteer og programkomiteene er den tilsvarende andelen henholdsvis 49 og 45 prosent.

Figur 3.10. Andel av komitédeltakerne som oppgir at det foreligger klare retningslinjer for arbeidet i komiteen.

På spørsmål om eventuelle retningslinjer i hovedsak foreligger i skriftlig form svarer bare en tredjedel av komitémedlemmene bekreftende. Sett under ett bidrar disse forholdene til å aktualisere spørsmålet om hvordan nasjonale posisjoner formuleres i EU-arbeidet.

I den svenske utredningen er det stilt spørsmål om hvor ansvaret for det overgripende policyarbeidet i utviklingen av nytt regelverk ligger.²⁴ Her svarer 30 prosent at ansvaret ligger i fagdepartementet, mens ti prosent svarer at det ligger i underliggende etat. 26 prosent svarer at ansvaret er delt mellom departement og underliggende etat.²⁵ Tjenestemenn i underliggende etater blir også spurt om regjeringen/ departementet gir tilstrekkelige styringssignaler for deltakelse i ulike EU-organer. 37 og 48 prosent svarer ”nei” eller ”i liten utstrekning” når det gjelder henholdsvis ekspertgrupper og komitologikomiteer. Her er det med andre ord et uttrykt behov for klarere retningslinjer fra forvaltningens side. Tallene fra Statskonsults undersøkelse kan tyde på at et slikt behov eksisterer også i det norske EU/EØS-arbeidet. Vi kommer tilbake til dette spørsmålet i avsnitt 3.5.

²⁴ EU-medlemskapets effekter på svensk statsförvaltning. Statskontoret 1996:7.

²⁵ De resterende 25 prosent svarer ”vet ikke” eller unnlater å svare.

3.4.7 Rapporteringsrutiner

Avslutningsvis i dette avsnittet vil vi gå inn på komitédeltakernes rapporteringsrutiner. Tabell 3.18 oppsummerer svarene på spørsmålene om rapporteringsrutiner i forhold til ulike instanser.

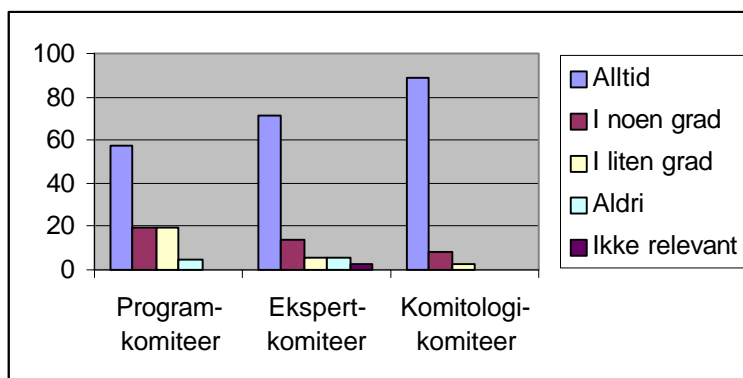
Tabell 3.16. I hvilken grad rapporterer du fra møter i denne komiteen til følgende instanser? Prosent.

	Alltid	I noen grad	I liten grad	Aldri/ikke relevant	(N)
Eget arbeidssted	85	10	2	2	(184)
Eventuelt overordnet fagdepartement	60	15	5	20	(151)
Utenriksdepartementet	52	8	6	35	(149)
Den norske EU-delegasjonen i Brussel	58	12	4	18	(151)
EFTA-sekretariatet	37	8	12	33	(138)

Vi ser at deltakerne i stor grad rapporterer til eget arbeidssted og til eventuelt overordnet fagdepartement. Rundt 60 prosent oppgir at de alltid eller i noen grad også rapporterer til Utenriksdepartementet. Tallet kan virke lavt, men dette kan også skyldes at etatene rapporterer til departementet, mens departementet står for rapporteringen til UD. Av samme grunn er det vanskelig ut fra denne undersøkelsen å vurdere rapporteringsrutiner i forhold til EFTA-sekretariatet. Vi ser av tabellen at nesten halvparten av komitédeltakerne oppgir at de aldri eller i liten grad selv rapporterer til EFTA, mens det tilsvarende tallet i forhold til EU-delegasjonen i Brussel er 20 prosent.

Vi har sett nærmere på rapportering fra komitédeltakere i underliggende etater til overordnet fagdepartement. Her finner vi at rapporteringsmønsteret i noen grad påvirkes av hvilken type komité man deltar i. I figur 3.11 ser vi at nær 90 prosent av komitédeltakere fra underliggende etater oppgir at de *alltid* rapporterer til overordnet fagdepartement fra møter i komitologikomiteer. I samme gruppe ser vi at ingen av deltakerne oppgir at de aldri rapporterer til departementet eller at dette ikke oppfattes som relevant. Mer overraskende er det at vel 70 prosent av deltakere fra underliggende etater oppgir at de *alltid* rapporterer fra møter i ekspertkomiteer som bistår Kommisjonen forberedelsen av nytt regelverk.

Figur 3.11 Rapportering til overordnet fagdepartement fra komitédeltakere i underliggende etater. Prosent.

Disse tallene gir nok en indikasjon på at selv om disse ekspertene i prinsippet deltar som uavhengige fageksperter og ikke på vegne av nasjonale myndigheter, så vil deltakelsen også fungere som en viktig informasjonskanal mellom norske myndigheter og EU.

3.5 utfordringer for norsk innflytelse

I spørreskjemaet er det formulert et åpent spørsmål om hva deltakerne oppfatter som den viktigste utfordringen når det gjelder å øve norsk innflytelse i komiteen. Svarene kan deles i tre kategorier: de som går på faglige spørsmål innenfor komiteens saksfelt, de som går på Norges spesielle status som EFTA-land og til slutt de som går på forhold knyttet til nasjonal samordning av EU/EØS-arbeidet. Her gjengis en liste over noen av de momentene som går igjen. (Faglige spørsmål på komiteens arbeidsområde er holdt utenfor).

- Tid og ressurser til forberedelse til og aktiv deltakelse i møtene (24)
- Å bli tatt hensyn til på lik linje med medlemslandene (22)
- Framskaffe god dokumentasjon som grunnlag for faglige innspill og argumenter i komiteene (20)
- Nettverksbygging og allianser med medlemslandene (16)
- Observatørstatus et hinder for reell innflytelse (8)
- Nasjonal samordning (7)
- Engasjement i fagdepartement, støtte på hjemmebane (4)
- Kontakt med Kommisjonen (4)

Mange opplever det som en stor utfordring å ha tilstrekkelig tid og ressurser til forberedelse og aktiv deltakelse i møtene. Det foreligger i dag ingen studier av tidsbruk knyttet til EU/EØS-arbeidet i forvaltningen. Videre vet vi lite om i hvilken grad og på hvilken måte rekrutteringsmønstre, intern organisering og kompetanseutvikling er endret som følge av nye arbeidsoppgaver. Nye arbeidsmåter som bruk av elektroniske medier og ny teknologi i forbindelse med internasjonalt arbeid kunne også med fordel vært bedre dokumentert.

Dette berører også et annet punkt: utfordringen som ligger i å framskaffe god dokumentasjon som grunnlag for faglige innspill og argumenter i komiteene. Her kunne det være interessant å se nærmere på hvilke løsninger og strategier ulike komitémedlemmer benytter og på å finne fram til eventuelle ”flaskehalser” i systemet.

Mange peker på behovet for nettverksbygging og allianser, herunder direkte kontakt med Kommisjonen. Her kunne det være aktuelt med en kartlegging av eksisterende kompetanseutviklingstiltak i Norge og i utlandet som fokuserer på nettverksbygging og strategiske kommunikasjonsformer. Samtidig vil det være av stor betydning å kunne dokumentere komitédeltakernes egne positive, men også negative erfaringer på dette feltet. Det ligger en viktig utfordring i å sikre formidling av kunnskap og erfaringer til tjenestemenn som får nye oppgaver knyttet til EU/EØS-arbeidet.

Sist, men ikke minst, er det flere av komitédeltakerne som svarer at de ser utfordringer knyttet til den nasjonale samordningen av EU/EØS-arbeidet. Engasjement i fagdepartement og støtte på hjemmebane er stikkord som også kan ses i sammenheng med dette overordnede spørsmålet.

4 Oppsummering og aktuelle spørsmål for videre oppfølging

Kartleggingen har vist at norske tjenestemenn deltar i en rekke ulike komiteer på nesten alle forvaltningsområder. Formelt deltar nordmenn som uavhengige fageksperter i noen komiteer og som representanter for nasjonale myndigheter i andre komiteer. Likevel oppgir over 90 prosent av deltakerne at de oppfatter sin egen rolle som representant for nasjonale myndigheter.

Vel halvparten av komitédeltakerne arbeider i underliggende etater. Rundt sju prosent arbeider i interesseorganisasjoner, universitets- og høgskolesektoren eller i næringslivet. Et flertall av dem har ulike typer fagstillinger. Mange, om ikke de fleste, EØS-saker berører flere enn ett departement. Det stilles med andre ord store krav til vertikal og horisontal samordning av EU/EØS-arbeidet. Samtidig ser vi store variasjoner når det gjelder aktivitetsnivået i ulike samordningsorganer. Hovedinntrykket fra kartleggingen er at komitédeltakelsen er fragmentert, med relativt liten bruk av formelle samordningsmekanismer. Når vi samtidig vet at flertallet av komitédeltakerne oppfatter seg som representanter for nasjonale myndigheter aktualiseres spørsmålet om hvordan utformingen av nasjonale posisjoner i EØS-arbeidet foregår.

Et flertall av informantene sier at det ikke eller i liten grad foreligger klare retningslinjer for komitédeltakelsen fra regjeringen eller departementets politiske ledelse. Vel halvparten av deltakerne oppgir at det ikke er utarbeidet rammenotat i forbindelse med arbeidet i komiteen det siste året. En forklaring på dette kan være at bruk av rammenotater er lite aktuelt innenfor enkelte områder. En annen kan være at det ikke har vært aktuelle saker oppe i løpet av den perioden undersøkelsen dekker. Men forklaringen kan også være knyttet til ulike erfaringer med hensiktsmessigheten med bruken av rammenotat som arbeidsform.

Generelt gjelder det at en spørreundersøkelse som dette bare kan gi et relativt overflatisk bilde av trekk ved den norske komitédeltakelsen. Samtidig reises en rekke problemstillinger knyttet til forvaltningens EU/EØS-arbeid som ikke kan besvares på en tilfredsstillende måte uten at det materialet som nå foreligger suppleres med data fra informantintervjuer.

Kartleggingen gir et inntrykk av hvem som i dag deltar i ulike EU-komiteer. Vi vet imidlertid lite om prosessen som leder fram til oppnevningen. Hvilken innflytelse har ulike aktører på valg av medlemmer? Hvordan foregår rekrutteringen av ”nye” deltakere i EØS-arbeidet? Videre har vi lite kunnskap om hvordan komitémedlemmene forbereder seg. Hvordan foregår utformingen av nasjonale posisjoner? Hvilke aktører involveres på hvilke stadier i prosessen? Hvordan framskaffes dokumentasjon som grunnlag for innspill og argumenter i komiteene?

Kartleggingen har også vist variasjoner i kontaktmønstre i forhold til ulike aktører, nasjonale og internasjonalt. Vi vet imidlertid lite om hva ”kontakt” innebærer. Det kan være alt fra sporadisk informasjonsutveksling til løpende samordning av innspill i komitéarbeidet.

Når det gjelder møtene i komitéene, ville det være interessant å gå nærmere inn på betydningen av språklige og kulturelle aspekter. Nettverksbygging og uformell kontakt er forhold vi vet virker inn på muligheter for innflytelse. Hvilke erfaringer har norske tjenestemenn gjort på dette området? Og – for også å se det fra ”den andre siden” – hvilke oppfatninger har komitédeltakere fra medlemslandene av de norske deltakerne?

Vi har sett at bruken av ulike samordningsmekanismer varierer med saksområde og komitétype. Vi vet imidlertid lite om forutsetningene for at ulike virkemidler skal fungere på en hensiktsmessig måte. Videre vet vi lite om hvordan samordningen ivaretas i saker der vi finner lav grad av formell samordning.

Et overordnet spørsmål for en eventuell oppfølging av dette prosjektet er hva som påvirker muligheten for norsk innflytelse gjennom deltakelse i EU-komiteer. En mulig tilnærming til dette spørsmålet ville være å *følge prosessen* i enkeltsaker, fra opprettelsen av en komité i EU og fram til rettsakten innlemmes i EØS-avtalen og i norsk lovgivning. Dette kan gjøres i hovedsak gjennom informantintervjuer og dokumentanalyse.

Sist, men ikke minst ville det være av stor betydning å se nærmere på hva norsk forvaltning kan lære om forutsetninger for innflytelse ved å trekke inn erfaringer fra andre lands deltakelse i EU-komiteer.

Referanser

Norberg, S. et al.: *EEA Law: A Commentary of the EEA Agreement*. Stockholm, Fritzes, 1993.

Ett år med EU: Svenska statstjänstemäns erfarenheter av arbetet i EU. SOU 1996:6.

EU-medlemskapets effekter på svensk statsförvaltning. Statskontoret 1996:7.

Håndbok i EØS-arbeid. Utforming og gjennomføring av regelverket i EU og EØS. Statskonsult, 1998.

EU/EØS-arbeidet i departementene. En analyse av organisering og arbeidsformer. Statskonsult, Rapport 1995:15.

Norges Statskalender, 1998

(<http://odin.dep.no/html/nofovalt/offpub/statskalenderen/1998/index.htm>)

St.prp.nr. 1(1998-99), vedlegg 3. (<http://odin.dep.no/bud99/sb/gulbok/ved>

Vedlegg 1

En oppdatert oversikt over spesialutvalgene for EØS-saker finnes på <http://www.ud.dep.no/eos/12/uspesial.htm>.

Vedlegg 2

SPØRRESKJEMA OM DELTAKELSE I EKSPERTGRUPPER OG KOMITEER UNDER EUROPAKOMMISJONEN

<Navn på komité>

A. Opplysninger om komiteen/ norsk deltakelse

1. Vennligst oppgi komiteens fullstendige navn

Engelsk navn:

_____

Norsk navn:

_____

Evt. forkortelse/akronym:

_____

---

2. Hvor mange møter har det vært i denne komiteen det siste året (1.7.97-1.7.98)?

- 1 0
2 1-2
3 3-5
4 6-10
5 flere enn 10
6 vet ikke

3. Hvor mange av disse møtene deltok du på?

- 1 0
2 1-2
3 3-5
4 6-10
5 flere enn 10

4. Hva er din formelle status i denne komiteen?

- 1 medlem
2 varamedlem
3 observatør
4 vet ikke

Kommentar _____
_____
_____

5. Har du spesielle verv i komiteen (formann, nestformann, sekretær, saksordfører eller lignende)?

- 1 ja (vennligst spesifiser) _____
2 nei

6. I hvilken grad har du inntrykk av at den norske deltakelsen varierer (med ulike personer) fra gang til gang i denne komiteen?

- 1 Deltakelsen varierer i stor grad
2 Deltakelsen varierer i noen grad
3 Deltakelsen varierer i liten grad
4 Deltakelsen varierer ikke, samme person(er) møter hver gang
5 vet ikke

Dersom representasjonen varierer fra gang til gang, hvilken norsk virksomhet tror du oftest er representert på møtene i denne komiteen?

---

7. Hvor lenge har du vært medlem/ observatør i denne komiteen?

- 1 under 6 måneder
2 6 måneder - 1 år
3 1-2 år
4 3-4 år
5 5 år eller mer

8. Hvilken instans oppnevnte deg som medlem i denne komiteen?

- 1 Kommissjonen
2 Overordnet nasjonal myndighet/ fagdepartement
3 Usikker
4 Annet (vennligst spesifiser):
-
-
-

9. Hva er din formelle rolle i denne komiteen?

- 1 representant for norske myndigheter
2 uavhengig fagekspert
3 usikker
4 annet, kommentar:
-
-
-

10. Kjenner du til hvilken artikkel i EØS-avtalen som gir EFTA-land adgang til å delta i denne komiteen?

- 1 Ja (vennligst spesifiser) _____
2 Nei

B. Opplysninger om arbeidsform

11. Hvor ofte har du i løpet av det siste året (1.7.97-1.7.98) deltatt i noen av følgende nasjonale utvalg, arbeidsgrupper eller prosjektgrupper i forbindelse med arbeidet i komiteen?

	1 Hver måned eller oftere	2 Noen få ganger	3 En gang	4 Ikke deltatt	5 Ikke aktuelt
A. Koordineringsutvalget (inter-departmentalt)					
B. Spesialutvalg (inter-departmentalt)					
C. Samordningsorgan mellom departement/ underliggende etat					
D. Internt koordineringsutvalg (egen virksomhet)					
E. Offentlig utvalg					
F. Nasjonale prosjekt-, arbeids- eller referansegrupper					

12. Hvor ofte har du det siste året (1.7.97-1.7.98) i forbindelse med arbeidet i komiteen hatt kontakt med følgende instanser i utlandet (utenom møtene)?

	1 Stort sett hver uke eller oftere	2 Stort sett hver måned	3 Noen få ganger	4 Aldri/ ikke aktuelt
A. Norges faste delegasjon i Brussel				
B. Andre faste norske utenriksstasjoner/delegasjoner				
C. EU-kommisjonen/ generaldirektoratene/underliggende organer				
D. EUs ministerråd/COREPER/ underliggende arbeidsgrupper og komiteer				
E. EØS- og EFTA-organer				
F. Nordiske statlige samarbeidsorganer				
G. Svenske, danske eller finske myndigheter				
H. Myndigheter i EU-land utenom Norden				
I. Fagmiljøer i Sverige, Danmark eller Finland				
J. Fagmiljøer i EU-medlemsland utenom Norden				

---

13. Er det i løpet av det siste året (1.7.97-1.7.98) blitt utarbeidet rammenotat i forbindelse med arbeidet i denne komiteen?

- 1 Ja   Hvis ja, vet du hvor mange? _____
2 Nei
3 Vet ikke

14. I hvilken grad vil du si at det foreligger klare retningslinjer fra regjeringen eller departementets politiske ledelse når det gjelder saker innenfor komiteens arbeidsområde?

- 1 I stor grad
2 I noen grad
3 I liten grad
4 Ikke relevant
5 Vet ikke

Foreligger eventuelle retningslinjer i hovedsak i skriftlig form?

- 1 Ja
2 Nei

Kommentar: _____
_____

15. Fra hvilken instans mottar du vanligvis innkalling og sakspapirer til møter i denne komiteen?

- 1 Direkte fra Kommissjonen
2 Fra EFTA-sekretariatet
3 Fra den norske EU-delegasjonen
4 Fra departement/ overordnet myndighet
5 Annet, vennligst spesifiser:
_____

---

16. I hvilken grad rapporterer du fra møter i denne komiteen til følgende instanser:

	1 Alltid	2 I noen grad	3 I liten grad	4 Aldri	5 Ikke relevant
A. Eget arbeidssted					
B. Eventuelt overordnet fagdepartement					
C. Utenriksdepartementet					
D. Den norske EU-delegasjonen i Brussel					
E. EFTA-sekretariatet					

Hvis du svarte "alltid" på en eller flere av instansene over, foreligger det formelle rapporteringsrutiner?

- 1 Ja
2 Nei

Kommentar _____
_____
_____

17. Kjenner du til det EF-rettslige grunnlaget for opprettelsen av denne komiteen?

- 1 Ja (vennligst spesifiser) _____
2 Nei

18. Hvilken/hvilke saker vil du si er de(n) viktigste denne komiteen har arbeidet med det siste året, sett fra et norsk synspunkt?

_____
_____
_____
_____
_____
_____

19. Hva oppfatter du i dag som den største utfordringen når det gjelder å øve innflytelse fra norsk side i denne komiteen?

C. Bakgrunnsopplysninger

20. Hva er din alder?

1	☐	Under 25 år	6	☐	45-49 år
2	☐	25-29 år	7	☐	50-54 år
3	☐	30-34 år	8	☐	55-59 år
4	☐	35-39 år	9	☐	60-64 år
5	☐	40-44 år	10	☐	65 år eller mer

21. Kjønn

- 1 Mann   2 Kvinne

22. Hva er ditt nåværende arbeidssted?

---

23. Hva er ditt nåværende stillingsnivå?

1	☐	Konsulent/førstekonsulent	8	☐	Forsknings sjef
2	☐	Rådgiver/prosjektleder	9	☐	Forsker
3	☐	Byråsjef	10	☐	Seksjonssjef
4	☐	Underdirektør	11	☐	Sjefsingeniør
5	☐	Avdelingsdirektør	12	☐	Overingeniør
6	☐	Ekspedisjonssjef	13	☐	Avdelingsingeniør
7	☐	Stilling over ekspedisjonssjefsnivå	14	☐	Annet
-

Eventuelle kommentarer til skjemaet/ utfyllende opplysninger:

Vedlegg 3

Oversikt over komiteene som er med i kartleggingen

Forskning og utvikling			Ant. del-take-re	EF-hjemmel	Komi tolo-gi-type	Komitétype/hjemmel
Scientific and technical research committee	CREST	EUs komité for teknisk og vitenskapelig forskning	2	74/129/EEC 95/1011/EC	I	Art. 81
Industrial research and development advisory committee	IRDAC		1	94/1110/EC		Art. 81
European science and technology assembly	ESTA		1	94/1110/EC		Art. 81
Telematics committee	TPC	Telematikk-komiteen	1	94/1110/EC		Art. 81
Communications technologies committee	AMC	ACTS-komiteen	2	94/1110/EC		Art. 81
Information technologies committee	ESPRIT Programme's Committee	ESPRIT-komiteen	2	94/1110/EC		Art. 81
Industrial and material technologies committee	IMT/ Brite EuRam III	Produksjons- og materialteknologi	2	94/1110/EC		Art. 81

	CRAFT	Forskningsamarbeid for små og mellomstore bedrifter	1	94/1110/EC		Art. 81
Standardization, measurement and testing	RC-SMT	Programkomiteen/ styringskomiteen for måle- og prøveprogrammer	2	94/1110/EC		Art. 81

Marine science and technologies committee	MAST	Havforskning og teknologi	1	94/1110/EC		Art. 81
Agriculture and fisheries committee	FAIR	Landbruk og fiske	2	94/1110/EC		Art. 81
Biotechnology committee	Biotech Program	Programkomiteen for Bioteknologiprogrammet	2	94/1110/EC		Art. 81
Biomedicine and health committee	BIOMED	BIOMED-komiteen	2	94/1110/EC		Art. 81
Non-nuclear energy committee	JOULE	Joule-komiteen	1	94/1110/EC		Art. 81
Transport research committee			2	94/1110/EC		Art. 81
Targeted socio-economic research committee	TSER	Sosioøkonomisk Program	2	94/1110/EC		Art. 81
Cooperation with third countries and international organizations committee	INCO	Samarbeid med tredjeland og internasjonale organisasjoner	1	94/1110/EC		Art. 81
Innovation committee	INNO-VATION	Innovasjonskomiteen	2	94/1110/EC		Art. 81
Training and mobility of researchers committee	TMR		1	94/1110/EC		Art. 81
Joint Research Centre Board of governors	JRC		1	94/1110/EC		Art. 81

Post- og telekommunikasjonstjenester						
Open network provision committee	ONP Committee	ONP-komiteen	2	90/387/EEC	I/IIIa	Art. 100
High level committee of national telecommunications regulators	HLC		2	95/1003/EEC		*
Approval committee for terminal equipment	ACTE	Komiteen for godkjenning av terminalutstyr	2	91/263 EEC 93/97/EEC	I	Art. 100
Senior officials group on information systems security	SOG-IS		2	92/242/EEC	I/IIIb	Art. 100
Licensing committee	EUTC	Lisenskomiteen	1	97/13/EC	I/IIb	Art. 100
Transport						
Ad hoc group on access to the profession of road hauliers			1	96/26/EC		*
Tacographs committee		Komité for fartskrivere	1	3821/85/EEC	IIIa	Art. 100
Dangerous goods committee		Ekspertkomit� – farlig gods	1	94/55/EEC	IIIa	Art. 100

Technical adaptation committee on roadworthiness testing			1	96/96/EC	IIIa	Art. 100
94/57/EC Standards for survey organizations, art. 7		Ekspertgruppe under klaseselskapsdirektivet 94/57/EC	1	94/57/EC	IIIa	Art. 100
93/75/EC Minimum requirements for vessels entering EU, art. 12			4	93/75/EEC	IIIa	Art. 100
Steering group on advanced training for port state control officers	SGAT		1	95/21/EC	IIIa	Art. 100
Advisory committee of the EC Commission on restrictive practices and dominant positions to undertakings in the air transport sector			1	87/3975/EEC	I	Art. 100
Global Navigation Satellite System High Level Group	GNSS HLG		1			*
High level group on road transport telematics		Høynivågruppen for vegtransporttelematikk	2			*
High level group on road safety			1			*
Advisory committee on access for Community air carriers to intra-Community air routes		Rådgivende komite om markedsadgang	1	92/2408/EC	I	Art. 100
Committee on the trans-european network	TEN	TEN-komiteen	1	95/2236/EC	IIIa	Art. 100

Landbruk						
Standing committee on feedingstuffs		EUs faste komité for husdyrnæring	1	95/53/EC 70/372/EEC	IIIa/b	Art. 100
Expert group(s) for standing committee on feedingstuffs		Ekspertgruppe(r) for den faste komiteen for fôrvarer	1			Art. 100
Standing veterinary committee	SVC	Den faste veterinærkomiteen	2	68/361/EEC	IIIa/b	Art. 100
Working group(s) under SVC		Arbeidsgrupper under SVC	3			Art. 100/101
Working groups on pesticides legislation/evaluation			1	91/414/EEC	IIIa	Art. 100
Working group/Standing committee on organic farming		Arbeidsgruppa/ Den faste komiteen for økologisk landbruk	2	2092/91/EEC	IIIa	Art. 100
Standing committee on seed and propagating material for agriculture, horticulture and forestry		Den faste komiteen for	1	87/373/EEC 66/399/EEC	I	Art. 100
Personbevegelser						
Working party on information and consultation – European work councils			1	94/45/EC		*
Senior labour inspectors committee	SLIC		1	95/319/EC		*
Working group committee 89/32 relating to personal protection equipment		PVU-komiteen	1	89/392/EEC	I	Art. 99
Ad hoc group on employment			1			*

The network for the free movement of workers			1			*
Medium term community action programme on equal opportunities for men and women		Styringskomité for EUs fjerde handlingsprogram for likestilling mellom kvinner og menn	1	95/593/EC	IIb	Art. 81
Advisory committee on equal opportunities for women and men		Rådgivende komité for likestilling	1	95/593/EC		Art. 81
European Employment Service working party	EURES	EURES manager-gruppen	1	1612/68/EEC		*
Små og mellomstore bedrifter						
Article 4 committee		Artikkel 4 komiteen	1	97/15/EC	IIa	Art. 81
Næringsmidler						
Foodstuffs legislation – the Commission working group on materials and articles intended to come into contact with foodstuffs		EUs arbeidsgruppe for materialer og gjenstander i kontakt med næringsmidler	1	(rådgivende for SCF) (69/414/EC)		Art. 100
Commission working group on foodstuffs legislation, hygiene and control			1	rådgivende for SCF (69/414/EC)		Art. 99
Foodstuffs legislation – expert group on labelling		Arbeidsgruppe for merking av næringsmidler	1	(rådgivende for SCF?) (69/414/EC)		Art. 99

Experts group on natural mineral water		Arbeidsgruppe på naturlig mineralvann	1			Art. 99
Foodstuffs legislation – subgroup ”dietetic foods”			1			Art. 99
Foodstuffs legislation – additives working group		Ekspertarbeidsgruppe for tilsetningsstoffer	1	(rådgivende for SCF?) (69/414/EC)		Art. 99
Working party on agricultural contaminants			1	(rådgivende for SCF?) (69/414/EC)		Art. 99
Working group on pesticides residues		Arbeidsgruppen for pestisidrester	1	(rådgivende for SCPH?) (76/894/EC)		Art. 99
European scientific cooperation, microbiological risk assessment	SCOOP/MICR/2.3		1	93/5/EEC (rådgivende for SCF?)		Art. 101
Tekniske handelshindringer						
European Commission Medical Devices Experts Group		Kommisjonens ekspertgruppe for medisinsk utstyr	1	93/42/EC (?)	I/IIIa	Art. 100
Commission ad hoc working group on classification of medical devices		Kommisjonens ad hoc arbeidsgruppe for klassifisering av medisinsk utstyr	1			Art. 99
Ad hoc working party on cosmetics		EU-arbeidsgruppen for kosmetiske produkter	1			Art. 99

Gas appliances directive advisory committee	GAD-AC		1	90/396/EEC		Art. 99
Commission working group pressure equipment/ simple pressure vessels		Kommisjonens arbeidsgruppe for trykkpåkjent utststyr og for enkle trykkbeholdere	1	97/23/EC 87/404/EEC	I	Art. 99/100
Standing committee ATEX 94/9/EC	ATEX-direktivet	Utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig område	1	94/9/EC 90/396/EEC	I	Art. 99
Group of experts, 94/25/EC Recreational craft			2	94/25/EC		Art. 99

The committee for adaptation to technical progress of the directive designed to eliminate technical barriers in the motor vehicle sector	TAC	Komité for tilpasning til den tekniske utvikling av direktivet om fjerning av tekniske handelshindringer på kjøretøysektoren	1	70/156/EEC	IIIa	Art. 100
Auto oil II contact group meeting	AOII	Kontaktgruppen for auto oil II	1			Art. 99
Motor vehicle emission group	MVEG		1			Art. 99
Technical adaptation committee on roadworthiness testing		Teknisk tilpasningskomité – periodisk kontroll av kjøretøy	1	96/96/EC	IIIa	Art. 100
Operation of EC type approval	OTA	Arbeidsgruppe for typegodkjenning av biler	1			Art. 99
Standing committee construction	SCC	Stående byggeutvalg	1	89/106/EEC	IIIa	Art. 100
Regulatory group for fire safety under SCC	RG		1	(89/106/EEC)		Art. 99
Preparatory group for the standing committee for construction SCC		Forberedende gruppe for den faste komité for byggevere	1	Forberedende for SCC (89/106/EEC)	SCC: IIIa	Art. 99
Standing committee on standards and technical regulations 83/189/EEC	83/189-komiteen	Faste komité under direktiv 83/189/EØF	1	83/189/EEC	I	Art. 100
Competent authorities for the implementation of directive 67/548/EEC	CA meeting new substances	CA møte nye kjemikalier	2	67/548/EEC		Art. 100
Technical and scientific meetings on issues associated with the 67/548/EEC		TS-møter	1	(67/548/EEC)		Art. 99
Commission working group on the	CMR	EUs arbeidsgruppe for	3	67/548/EEC	IIIa/b	Art. 100

classification and labelling of dangerous substances	working group	klassifisering og merking av farlige stoffer		92/32/EC		
Working group "Limitations on marketing and use of dangerous substances and preparations"		Arbeidsgruppe for begrensningsdirektivet	1	76/769/EEC		Art. 99
Meetings of the designated national authorities for the implementation of council regulation 2455/92		DNA-møter	1	2455/92/EC		Art. 100
Committee/ working group on the adaptation to technical progress of the directives for removing technical barriers to trade in fertilizers	Comm./ working group on fertilizers	Kommisjonens arbeidsgruppe for gjødsel	1	76/116/EEC	IIIa	Art. 100
Working group "agricultural and forestry tractors"	Tractor WG		1	88/297/EEC 74/150/EEC 73/361/EEC	IIIa	Art. 100
Commission ad hoc group on type approvals of tractors	OTA tractor		1	Under 74/150/EEC	IIIa	Art. 100
Senior officials group on standardization policy	SOGS	Høgnivågruppen for standardiseringspolitikk	2			Art. 99
Internal market advisory committee	IMAC	Kommisjonens rådgivende komité for det indre marked	1	93/72/EEC		Art. 101
Offentlige innkjøp						
Advisory committee on public procurement		EUs rådgivende komité for offentlige anskaffelser	2	71/306/EEC	I	Art. 100
Edifact expert group 12 Sub group 1	EEG 12 SG1		2			Art. 99

Senior official group on information technology standardization	SOGITS		2	87/95/EEC	I	Art. 100
Telematics for administrations group	IDA/TAG		1	95/468/EEC	I/IIIa	Art. 100
Telematics applications programme, Working party III	TAP, WPIII		1	94/1110/EC		Art. 81

Utdanning						
Group of coordinators for the second general system for the recognition of professional education and training		Koordinatorkomiteen	1	92/51/EEC 89/48/EEC	I Ib	Art. 81
Article 15 committee		Artikkel 15-komiteen	1	92/51/EEC	I Ib	Art. 81
Socrates committee		Socrates-komiteen	1	95/819/EC	I/I Ib	Art. 81
Comenius sub-committee		Comenius underkomité	1	95/819/EC		Art. 81
Socrates higher education sub-committee Erasmus	Erasmus	Erasmus-utvalget	2	87/327/EEC		Art. 81
Leonardo committee	Leonardo	Leonardo-komiteen	2	94/819/EC	I/I Ib	Art. 81
Leonardo subcommittee for initial vocational training	IVT	Leonardo-underkomité for grunnleggende yrkesutdanning	2	94/819/EC		Art. 81
Leonardo subcommittee for university/industry cooperation		Leonardo-underkomité for samarbeid mellom universitets- og høyskolesektoren og virksomheter	2	94/819/EC		Art. 81
Leonardo subcommittee for continuing vocational training	CVT	Leonardo-underkomité for etter- og videreutdanning	2	94/819/EC		Art. 81
Advisory committee on vocational training	ACVT	Rådgivende komité for yrkesutdanning	2	63/688/EEC	I	Art. 81

Energi						
Committee of experts on the transit of electricity through grids	OSTE	Ekspertkomité på overføring av elektrisitet mellom nettverk	1	90/547/EEC		Art. 100
Advisory committee on the labelling of household appliances		Energimerkekomiteen	1	92/75/EEC	IIIb	Art. 100
SAVE Advisory committee	SAVE	SAVE-komiteen	1	96/737/EEC	I/IIa	Art. 81
Alternative energy committee	Altener	Altener-komiteen	1	93/500/EEC 98/352/EC	IIa	Art. 81
Thermie committee	Thermie	Thermie-komiteen	1	94/806/EC	IIIa	Art. 81
Follow up group: electricity directive		Oppfølgingsgruppen for el-direktivet	2	96/92/EC		Art. 99
Forbruker						
Working group committee 89/392/EEC relating to machinery	Machinery WG	Maskinkomiteen	2	89/392/EEC		Art. 99
Group of government experts on toys safety		EUs ekspertgruppe for sikkerhet ved leketøy	1	88/378/EEC		Art. 99
Miljø						
Environment policy review group	EPRG	EUs departementsrådsgruppe for miljø	1			Art. 99
Expert group on urban environment		Ekspertgruppen for bymiljø	1			Art. 99
Environment economics expert group	ENVECO		2			Art. 99

"Seveso" committee Major accidents hazards of certain industrial activities	COMAH/ CCA	CCA	1	82/501/EEC	IIIa	Art. 100
880/92 Eco-labelling, regulatory committee			1	92/880/EEC	IIIa	Art. 100
1863/93 Eco-management & audit scheme	EMAS	EMAS – artikkel 19-komiteen	1	93/1836/EEC	IIIa	Art. 100
Coastal zones management experts group			1	94/518/EEC		Art. 99
3093/94 Ozone management committee			1	94/3093/EEC	IIa	Art. 100
Expert group on transport and environment		Ekspertgruppe for transport og miljø	2			Art. 99
The Montreal protocol expert group		Ekspertgruppen for Montrealprotokollen	1			Art. 99
Large combustion plants (94/66) expert group		Ekspertgruppen knyttet til revisjon av direktivet for store forbrenningsanlegg	2	94/66/EC		Art. 99
National experts on ambient air quality steering group		Styringsgruppen for utendørs luftkvalitet	1	96/62/EC	IIIa	Art. 100
EC expert group on photochemical pollution			1	92/72/EC		Art. 99
National experts group on draft proposal for a directive on the limitation of emissions of organic solvents from certain installations and processes			1			Art. 99
Waste management committee	WMC	Komité for avfallshåndtering	1	76/431/EEC		Art. 99

91/156 Committee on the adaptation to technical progress of EC legislation on waste	TAC	Komité for tekniske tilpasninger av avfallsdirektivene	2	91/156/EEC	IIIa	Art. 100
94/62 Committee on packaging and packaging waste		Artikkel 21-komiteen	1	94/62/EEC	IIIa	Art. 100
259/93 Committee on shipment of waste – Meeting of the correspondents			1	93/259/EEC		Art. 99
Group of national experts on drinking water		Ekspertgruppe drikkevann	1			Art. 99
91/271 Committee on urban waste water treatment			1	91/271/EEC	IIIb	Art. 100
Committee on nitrates in agriculture		Nitrat-komiteen	1	91/676/EEC	IIIb	Art. 100
Committee on competent authorities for directive 90/220			1	90/220/EEC	IIIa	Art. 100
The risk assessment group under directive 90/220/EEC			2	90/220/EEC	IIIa	Art. 100
Management committee on the programme on environment and climate	COPEC	Styringsgruppe for programmet om milj� og klima	2	94/911/EC?	IIIa	Art. 81
Auto oil II programme contact group		Kontaktgruppen for Auto oil II-programmet	2			Art. 99
Environment fuel expert group	EFEG		1			Art. 99
Kultur						
Kaleidoscope committee		Kaleidoskopkomiteen	2	96/719/EC	IIa	Art. 81
Ariane committee		Arianekomiteen	2	97/2085/EC	I/IIa	Art. 81

Raphael committee		Raphael	2	97/2228/EC	I/IIa	Art. 81
Reiseliv						
Tourism advisory committee		Rådgivende komité for turisme	1	86/644/EEC	I	Art. 81

Vedlegg 4

Rådbeslutning 87/373/EØF

387D0373

87/373/EEC: Council Decision of 13 July 1987 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission

Official journal NO. L 197 , 18/07/1987 P. 0033 - 0035

Finnish special edition....: Chapter 1 Volume 2 P. 72

Swedish special edition...: Chapter 1 Volume 2 P. 72

Text:

*****

COUNCIL DECISION

of 13 July 1987

laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission
(87/373/EEC)

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN COMMUNITIES,

Having regard to the Treaty establishing the European Economic Community, and in particular Article 145 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission (1),

Having regard to the opinion of the European Parliament (2),

Whereas, in the acts which it adopts, the Council confers on the Commission powers for the implementation of the rules which the Council lays down; whereas the Council may impose certain requirements in respect of the exercise of these powers; whereas it may also reserve the right, in specific cases, to exercise directly implementing powers itself;

Whereas, in order to improve the efficiency of the Community's decision-making process, the types of procedure to which it may henceforth have recourse should be limited; whereas certain rules governing any new provision introducing procedures for the exercise of implementing powers conferred by the Council on the Commission should therefore be laid down;

Whereas this Decision must not affect procedures for implementing Commission powers contained in acts which predate its entry into force; whereas it must be possible, when amending or extending such acts, to adapt the procedures to conform with those set out in this Decision or to retain the existing procedures,

HAS DECIDED AS FOLLOWS:

Article 1

Other than in specific cases where it reserves the right to exercise directly implementing powers itself, the Council shall, in the acts which it adopts, confer on the Commission powers for the implementation of the rules which it lays down. The Council shall specify the essential elements of these powers.

The Council may impose requirements in respect of the exercise of these powers, which must be in conformity with the procedures set out in Articles 2 and 3.

Article 2

PROCEDURE I

The Commission shall be assisted by a committee of an advisory nature composed of the representatives of the Member States and chaired by the representative of the Commission.

The representative of the Commission shall submit to the committee a draft of the measures to be taken. The committee shall deliver its opinion on the draft, within a time limit which the chairman may lay down according to the urgency of the matter, if necessary by taking a vote.

The opinion shall be recorded in the minutes; in addition, each Member State shall have the right to ask to have its position recorded in the minutes.

The Commission shall take the utmost account of the opinion delivered by the committee. It shall inform the committee of the manner in which its opinion has been taken into account.

PROCEDURE II

The Commission shall be assisted by a committee composed of the representatives of the Member States and chaired by the representative of the Commission.

The representative of the Commission shall submit to the committee a draft of the measures to be taken. The committee shall deliver its opinion on the draft within a time limit which the chairman may lay down according to the urgency of the matter. The opinion shall be delivered by the majority laid down in Article 148 (2) of the Treaty in the case of decisions which the Council is required to adopt on a proposal from the Commission. The votes of the representatives of the Member States within the committee shall be weighted in the manner set out in that Article.

The chairman shall not vote.

The Commission shall adopt measures which shall apply immediately. However, if these measures are not in accordance with the opinion of the committee, they shall be communicated by the Commission to the Council forthwith. In that event:

Variant (a)

The Commission may defer application of the measures which it has decided for a period of not more than one month from the date of such communication;

The Council, acting by a qualified majority, may take a different decision within the time limit referred to in the previous paragraph.

Variant (b)

The Commission shall defer application of the measures which it has decided for a period to be laid down in each act adopted by the Council, but which may in no case exceed three months from the date of communication.

The Council, acting by a qualified majority, may take a different decision within the time limit referred to in the previous paragraph.

PROCEDURE III

The Commission shall be assisted by a committee composed of the representatives of the Member States and chaired by the representative of the Commission.

The representative of the Commission shall submit to the committee a draft of the measures to be taken. The committee shall deliver its opinion on the draft within a time limit which the chairman may lay down according to the urgency of the matter. The opinion shall be delivered by the majority laid down in Article 148 (2) of the Treaty in the case of decisions which the Council is required to adopt on a proposal from the Commission. The votes of the representatives of the Member States within the committee shall be weighted in the manner set out in that Article.

The chairman shall not vote.

The Commission shall adopt the measures envisaged if they are in accordance with the opinion of the committee.

If the measures envisaged are not in accordance with the opinion of the committee, or if no opinion is delivered, the Commission shall, without delay, submit to the Council a proposal relating to the measures to be taken. The Council shall act by a qualified majority.

Variant (a)

If, on the expiry of a period to be laid down in each act to be adopted by the Council under this paragraph but which may in no case exceed three months from the date of referral to the Council, the Council has not acted, the proposed measures shall be adopted by the Commission.

Variant (b)

If, on the expiry of a period to be laid down in each act to be adopted by the Council under this paragraph but which may in no case exceed three months from the date of referral to the Council, the Council has not acted, the proposed measures shall be adopted by the Commission, save where the Council has decided against the said measures by a simple majority.

Article 3

The following procedure may be applied where the Council confers on the Commission the power to decide on safeguard measures:

- the Commission shall notify the Council and the Member States of any decision regarding safeguard measures.

It may be stipulated that before adopting this decision the Commission shall consult the Member States in accordance with procedures to be determined in each case,

---

- any Member State may refer the Commission's decision to the Council within a time limit to be determined in the act in question.

Variant (a)

The Council, acting by a qualified majority, may take a different decision within a time limit to be determined in the act in question.

Variant (b)

The Council, acting by a qualified majority, may confirm, amend or revoke the decision adopted by the Commission. If the Council has not taken a decision within a time limit to be determined in the act in question, the decision of the Commission is deemed to be revoked.

Article 4

This Decision shall not affect the procedures for the exercise of the powers conferred on the Commission in acts which predate its entry into force.

Where such acts are amended or extended the Council may adapt the procedures laid down by these acts to conform with those set out in Articles 2 and 3 or retain the existing procedures.

Article 5

The Council shall review the procedures provided for in this Decision on the basis of a report submitted by the Commission before 31 December 1990.

Done at Brussels, 13 July 1987.

For the Council

The President

P. SIMONSEN

(1) OJ No C 70, 25. 3. 1986, p. 6.

(2) OJ No C 297, 24. 11. 1986, p. 94.

End of the document

Document delivered on: 27/07/1998

Vedlegg 5

Kommisjonens forslag til nye komitéprosedyrer²⁶

Proposal for a Council Decision laying down the procedures for the exercise
implementing powers conferred on the
Commission

(OJ No C 279/98, p. 5)

COM(1998) 380 final - 98/0219(CNS)

(Submitted by the Commission on 16 July 1998)

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in
particular the third indent of Article 145 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission,

Having regard to the opinion of the European Parliament,

Whereas, in accordance with Article 145 of the Treaty, in the instruments which
it adopts, the Council confers on the Commission powers for the
implementation of the rules which the Council lays down; whereas the Council
may impose certain requirements in respect of the exercise of these powers;
whereas it may also reserve to itself the right, in specific and duly substantiated
cases, to exercise directly implementing powers;

Whereas the Council adopted Decision 87/373/EEC of 13 July 1987 laying
down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the
Commission (1); whereas that Decision has limited the number of procedures
for the exercise of such powers;

Whereas declaration No 31 annexed to the Final Act of the Intergovernmental
Conference which adopted the Amsterdam Treaty calls on the Commission to
submit to the Council a proposal amending Decision 87/373/EEC;

Whereas the first purpose of the proposed amendments is to clarify the criteria
determining the choice of one or other of the procedures provided for the
adoption of implementing measures;

Whereas, in this regard, implementing measures and management measures
must be taken by a procedure ensuring decision-making within suitable periods;

---

²⁶ Dokumentet er hentet fra Europaparlamentets vevsted:
[http://www.europarl.eu.int/scripts/dg7/ticom.exe/?&n=380/98&s=00&ps=\(98\)380&f=O&pc=ti-00-COM\(98\)380-&p=dg7/ticom/data/gpar.txt&l=EN&t=1&v=ti](http://www.europarl.eu.int/scripts/dg7/ticom.exe/?&n=380/98&s=00&ps=(98)380&f=O&pc=ti-00-COM(98)380-&p=dg7/ticom/data/gpar.txt&l=EN&t=1&v=ti).

Whereas measures of general scope designed to implement, adapt or update essential provisions of basic legislative instruments should be adopted by a procedure allowing involvement of the legislative authority, be it the Council or the European Parliament and the Council;

Whereas the advisory procedure should be followed where the management or regulatory procedure is not or is no longer considered appropriate; whereas account should be taken of experience already gained in the implementation of the relevant instruments;

Whereas the second purpose of the proposed amendments is to simplify the set of requirements for the exercise of implementing powers conferred on the Commission; whereas it is accordingly necessary to reduce the number of procedures and to adjust them in line with the respective powers of the institutions involved;

Whereas, in this spirit, the European Parliament should be informed of committee proceedings on a regular basis;

Whereas simplification of the exercise of implementing powers means that this Decision should apply to the implementing rules in force prior to the adoption of this Decision; whereas it follows that all such instruments will need to be adjusted in accordance with this Decision;

Whereas certain provisions of Community legislation, particularly health protection, require a decision to be taken rapidly; whereas, therefore, it is necessary to provide that those cases are to be subject to a decision-making process which allows the fundamental objectives of the legislation to be observed;

Whereas committees set up by the Council otherwise than in accordance with the third indent of Article 145 are not affected by this Decision; whereas the same applies to the specific committee procedures created for the implementation of the common commercial policy and the competition rules laid down by the Treaties;

Whereas Decision 87/373/EEC should be repealed,

HAS DECIDED AS FOLLOWS:

Article 1

Other than in specific, duly substantiated cases where the Council reserves the right to exercise directly certain implementing powers itself, such powers shall be

---

conferred on the Commission in accordance with the relevant provisions in the basic instrument.

Where the basic instrument imposes specific procedural requirements for the adoption of implementing measures, such requirements shall be in conformity with the procedures provided for by Articles 3 to 6, and determined in accordance with the criteria laid down by Article 2.

Article 2

Implementation and management measures, and in particular those relating to common policies such as the common agricultural policy, to the implementation of programmes with significant budgetary implications, or to the grant of substantial financial support, shall be adopted by use of the management procedure.

Measures of general scope designed to apply, update or adapt essential provisions of basic instruments shall be adopted by the use of regulatory procedure.

The advisory procedure shall be applied where the management or regulatory procedure is not or is no longer considered appropriate.

The safeguard procedure may be applied where the power to decide on such measures is conferred on the Commission.

Article 3

Advisory procedure

The Commission shall be assisted by an advisory committee composed of the representatives of the Member States and chaired by the representative of the Commission.

The representative of the Commission shall submit to the committee a draft of the measures to be taken. The committee shall deliver its opinion on the draft, within a time limit which the chairman may lay down according to the urgency of the matter, if necessary by taking a vote.

The Commission shall take the utmost account of the opinion delivered by the committee. It shall inform the committee of the manner in which its opinion has been taken into account.

Article 4

Management procedure

The Commission shall be assisted by a management committee composed of the representatives of the Member States and chaired by the representative of the Commission.

The representative of the Commission shall submit to the committee a draft of the measures to be taken. The committee shall deliver its opinion on the draft within a time limit which the chairman may lay down according to the urgency of the matter. The opinion shall be delivered by the majority laid down in Article 148(2) of the Treaty. The chairman shall not vote.

The Commission may adopt measures which shall apply immediately. However, if these measures are not in accordance with the opinion of the committee, they shall be communicated by the Commission to the Council forthwith. In that event, the Commission may defer application of the measures which it has decided on for not more than three months from the date of such communication.

The Council, acting by a qualified majority, may take a different decision within the time limit provided for by the third paragraph.

Article 5

Regulatory procedure

The Commission shall be assisted by a regulatory committee composed of the representatives of the Member States and chaired by the representative of the Commission.

The representative of the Commission shall submit to the committee a draft of the measures to be taken. The committee shall deliver its opinion on the draft within a time limit which the chairman may lay down according to the urgency of the matter. The opinion shall be delivered by the majority laid down in Article 148(2) of the Treaty. The chairman shall not vote.

The Commission may adopt the measures envisaged if they are in accordance with the opinion of the committee.

If the measures envisaged are not in accordance with the opinion of the committee, or if no opinion is delivered, the Commission shall not adopt the measures envisaged. In that event, it may present a proposal relating to the measures to be taken, in accordance with the Treaty.

Article 6

Safeguard procedure

The Commission shall notify the Council and the Member States of any decision regarding safeguard measures. It may be stipulated that before adopting its decision, the Commission shall consult the Member States in accordance with procedures to be determined in each case.

Any Member State may refer the Commission's decision to the Council within a time limit to be determined in the instrument in question.

The Council, acting by a qualified majority, may take a different decision within the time limit determined by the instrument in question.

Article 7

Each committee shall adopt its own Rules of Procedure on the proposal of its chairman.

The European Parliament shall be informed of committee proceedings on a regular basis. To that end, it shall receive agendas for committee meetings, draft measures submitted to the committees for the implementation of instruments adopted by the procedure provided for by Article 189b of the EC Treaty, and the results of voting. It shall also be kept informed wherever the Commission transmits to the Council measures or proposals for measures to be taken.

Article 8

The Council, or the European Parliament and the Council, acting on a proposal from the Commission, shall without delay adjust provisions relating to committees assisting the Commission in the exercise of implementing powers provided for by instruments predating this Decision in order to align them on it.

Such adjustment shall be made in compliance with the obligations incumbent on the Community institutions. It shall not have the effect of jeopardising attainment of the objectives of the basic instrument or the effectiveness of Community action.

Article 9

Decision 87/373/EEC is repealed.

(1) OJ L 197, 18.7.1987, p. 33.

---

5 referanser

Tittel:	Norsk deltakelse i EU-komiteer: En oversikt over trekk ved forvaltningens deltakelse i komiteer og ekspertgrupper i Kommisjonen
Forfatter(e):	Anna Hagen
Statskonsults rapportnummer:	1999:6
Prosjektnummer:	363
Prosjektnavn:	Deltakelse i komiteer og ekspertgrupper under Europakommisjonen
Prosjektleder:	Anna Hagen
Oppdragsgiver(e):	
Resymé:	Rapporten gir en beskrivelse av komitésystemet i EU og mulighetene for deltakelse fra norsk side. Basert på en spørreundersøkelse rettet mot norske tjenestemenn som deltar i slike komiteer, gir den dessuten en oversikt over omfanget av den norske deltakelsen, hvilken type komiteer man deltar i, hvem som deltar og hvordan deltakelsen er organisert fra norsk side. Med utgangspunkt i kartleggingen skisseres noen aktuelle problemstillinger for videre oppfølging.
Arbeidsområde:	☐ Styring og resultatorientering ☐ Omstilling og organisasjonsformer ☐ Informasjonsteknologi ☐ Internasjonalisering ☐ Lederskapsutvikling
Emneord:	EØS-avtalen, EU, EFTA, Europakommisjonen, Europaforvaltning, komitologi, komiteer, ekspertgrupper, innflytelse, beslutningsprosess, samordning
Dato:	Mars 1999
Sider:	50
Pris:	kr 100,-

Utgiver:

Statskonsult
Direktoratet for forvaltningsutvikling
Postboks 8115 Dep
0032 OSLO